

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozunk mezeli gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzandók.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.

Arjegyék ingyen és bérmentve

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

◆◆◆◆ Szerkesztőségünk és kiadóhivatalunk czime f. év november 1-től ◆◆◆◆
Budapest, VIII. ker., József-utca 15. földszint 2.

Kérjük az összes levelezéseket, szakközleményeket, pénzküldeményeket, hirdetéseket stb. ezen újabb címre juttatni.

A „Gazdasági Lapok” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Az e lapokban foglalt czikkekért minden utánnomási jog
fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA.

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — ix.	925
A gazdasági kamarák. Fényes Károly	926
Tárhoza. — Az üdítő álmom — Schiller Ottó.	926
Mezőgazdasági szakoktatásunk. Dr. Szentkirályi Ákos	927
Számítási tanfolyamokról. — Klászék Ödön	929
A rózsafák átteleltetése. — Szilávk Nándor	929
Könyvismertetés	930
Kérdések és feleletek	930
Kérdések: Őszi árpa tavaszi vetése. K. A. — Moly őszi szántás boronlása. K. Fr. — Trágyázás. F. A. — Csirázásnak indult burgonya. Zs. B. — Rendetlen bőrflizetés. Sz. E. — Homokos talajba alageső. Zs. J. Zöldes bort adó szőlőfajták. V. B. — Konyhakerti teendők télen. Egy kezdő gazdaszony	
Feleletek: Aratás géppel. Szilcs János. — Rozs helyet- tesítés. F. Z. — Adóreform-könyvek czime. — r. — n. Chrysanthemum termesztése. Balogh Bálint	
Hírek	931
Aprók	932

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet. — A földmivelésügyi miniszter
budget beszédje. — Egy újabb szerb kereskedelmi
szerződésnek lehetősége. — A gabonátözsde-sztrájk.)

Beköszöntött a sötét, ködös tél. Fagy, fagy mindenfelé, mely megakasztja teljesen a földmunkát. A répaszedés általában befejeztetett, de a behordás most folyik, mert a feneketlen, rossz utakon a répa mindeddig behordatlan maradt. Szomorú auspiciumokkal indulunk a jövő évi campagne-ba. Sok a bevetetlen terület és még több a ki nem kelt vetés. Hogy mi lesz mind ebből, ki tudja? Pazar kis kavarodás és nem lehetetlen, sőt valószínű a jövő évben a silány termés. A háborus bonyodalmak semmiesetre sem épületesek és azok is kihatással vannak a mezőgazdaságra, mivelhogy munkáskéz-elvonásokat idéz elő

Három momentum emelkedik ki e héten, mely a gazdákat közelebről érdekli.

Az egyik a földmivelési miniszter budget-beszédje és nyilatkozata a pénzügyi helyzetről, a másik egy újabb szerb kereskedelmi szerződés

megkötésének lehetősége és végül a gabonátözsdesztrájk. Mindháromról e helyen kivonatossan megemlékezünk.

Serényi Béla gróf nyilatkozata a következő:

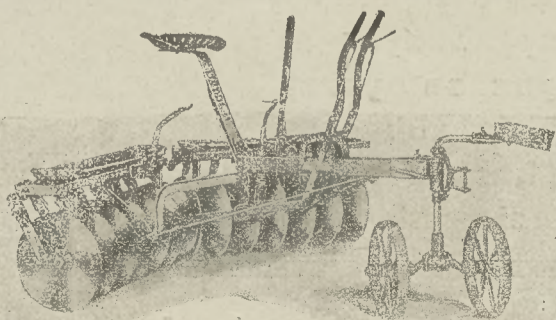
A kopár területek beültetéséről legközelebb javaslatot nyújt be; ennek az ügykörnek ellátására külön osztályt szervezett a miniszteriumban. A lótenyésztés emelésére fél millió koronán anyakanczákat importáltak. A legelőterületek javítására törekszik. Az ország állategészségi állapota nem kedvezőtlen, a sertésvész csökkenőben van. Az állatcsempészet megakadályozására intézkedéseket tett. Németországba sok bort lehetne exportálni, ha szőlősgazdáink egyforma bort tudnának nagy mennyiségben szállítani. A gazdasági szakoktatás terén jelentékeny haladás mutatkozik; külön gazdasági főiskolára nincs szükség addig, míg az alsóbb néprétegek gazdasági oktatását nem építettük ki egészen. Minden tanítóképzőt gazdasági szakerővel láttak el; a földmivesiskolákban működnek a nyári tanfolyamok, Kecskeméten pedig gazdasági tanítónőképzőt létesített. Az élelmiszerhamisításról törvény készül, de ezen a téren a társadalomra is nagy kötelesség vár. A kertészet fejlesztésére a városok közelében folynak a kísérletek. A haltenyésztés fokozására is tett intézkedést; elismeréssel szól a kirendeltségekről, melyeknek négy millió koronát bocsátott rendelkezésükre, hogy munkájukat még hathatósabban folytathassák. A műtrágya nagyobb használatának bevezetésére a falvakban mintatelepeket létesít. Erdélyben a birtokokat a kormány átadta az altruista banknak, hogy közép-birtokosoknak adja el; ez eddig a mostoha viszonyok miatt még nem sikerült, de reméli, hogy az idők változtatásával ezek a birtokok illetékes kezekbe jutnak. Az 1914-ik év végén meg kell kezdeni a vámtárgyalásokat. A nemzetközi, különösen az európai mezőgazdasági piac viszonyai előreláthatóan lehetővé teszik majd Magyarország számára, hogy kedvező föltételeket biztosítson a maga termelése és kivitele számára. Rámutat annak rendkívül nagy fontosságára, hogy az ország maga dolgozza fel nyersterményeit. A Sió hajózhatóvá tételét már megkezdték, reméli, 6 év múlva meglesznek vele.

Igen sok értesítés jött arról, hogy a vidéken és a fővárosban is a közönség bizonyos álhírek által indítatva a pénzintézeteket megrohanja és

betéteit kiveszi, azon félelmében, hogy esetleg háboru esetén ezek a betétek veszélyeztetve vannak. A kormányelnök megbízásából a következőket jelenti ki: A magyar társadalomnak, az egész tisztességes sajtónak, a közigazgatásnak és mindenkinek, a kinek lelke és becsülete van, a kiben szeretet lakik az ország iránt, kötelessége, hogy ilyen komoly pillanatokban minden gyűlölködést félretéve s nem az ellenszenv és a gőgös lenezés hangján érintkezve egymással, hanem összefogva, az egész társadalmat megnyugtassa és abban bizalmat keltsen. Vétek volna, ha nekünk nem volna bizalmunk országunk életterében, mely hadseregünk erejében és becsületében hathatós támaszra talál. Nekünk, a kik az ország ügyeit vezetjük és a képviselőknek, a kiket az ország ügyeinek gondozására ideküldött a nemzet, azt hiszem, kötelességünk ezeket az imént elmondott elveket hirdetni és mindenütt közmegnyugvást előidézni, mert csak ezekkel az eszközökkel róhatjuk le hazánk iránti kötelességünket.

Egy esetleges új szerb kereskedelmi szerződésnek lehetősége a gazdákat közelebről érinti, mert lélos, hogy az osztrák ipar tulprodukcioja miatt oly állapotok következhetnek be, melyek a magyar földmivelést veszélyeztik. Ilyenek volnának: az élőállat-behozatal, a beviteli jegyek kérdései, melyek a földtermények hamisan elnevezett agrárvámjai áttörését czélozzák. A gazdátársadalomnak ezek ellen állást kell foglalnia. »Összertartás« most a legfőbb jelszó.

Egy pazar kis határidői tözsdesztrájk jellemzi még a helyzetet. Igen! Az ügynöki 100.000 koronás kauczió letétele ellen és a 8 napos revizióra vonatkozott. Felzudul ez ellen, mert legtöbbször a kauczió a nyakát szegné és főleg a coulisse-üzlet képtelenné tenné. A tözsde elnöke és tanácsa pedig a reform keresztülvitelet kívánja s ehhez állását köti. A gabonakereskedők szövetsége f. hó 17-re enqete-et hívott össze, melyben az állítólagos sérelmeket orvosolni akarja. Kedden nem is volt gabonátözsdeforgalom a sztrájk következtében. Pedig mennyire jó volna az ügynöki szervezetet az öt megillető határok közé szorítani. A baj csak az, hogy a bankok érdekes csoportja kívánja e reformot. Nem lesz ebből bank és malom kar-tell? Biztosan!
ix.

A DEERE-féle TÁRCSÁSBORONA

valamennyi tárcsásborona között a legmodernebb és legerősebb szerkezetű.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. sz.

A gazdasági kamarák

Írta: Fényes Károly.

A gazdasági kamarákról Krisztinkovich nagy elfogultsággal tanulmányt írt, a mely más módját a gazdasági érdekképviseletnek, nem is feltételezi, mint a német mintára átvett gazdasági kamarákat. Az igaz, hogy a gazdasági kamara is helyesebb volna, még az idegen minta szerint is mint a kormányhatalom kiterjesztésével, a gazdasági felügyelők és miniszteri kirendeltségek útján.

Krisztinkovich könyve sok tévedést tartalmaz, már bevezetésében is azt állítja, hogy Németországban sem tudták elérni azt a célt, a gazdasági egyletekkel, a mit a gazdasági kamarákkal elértek. Később pedig azt mondja, hogy Sachsen tartomány központi egyesülete hozta napirendre a kérdést és pedig oly formában, hogy a kamarai teendőkkel a gazdasági egyletek bizassanak meg. Ez eszmét azonban, az önadóztatás elve miatt, a gazdasági egyletek nagyobb része elvetette.

Tehát éppen megfordította történt mint nálunk a gazd. egyletek többsége, éppen a mellett foglalt állást, hogy a kamarai teendőkkel, a gazdasági egyletek bizassanak meg és az önadóztatást is elfogadták. De szolgálilag akarják a porosz rendszert utánozni és még ugyanazon okot is, szemére merik vetni az egyesületeknek, a kamarák felállításának elmaradásáért t. i., hogy az önmegadóztatástól félnek. A mi pedig valótlan, mert a gazd. egyletek nagyobb része ezt is elfogadta, csak hogy a kamarai teendőkkel megbizassanak.

A gazd. egyletek jelenlegi segítés módja olyan, mint mikor a szilajcsikót először hámba fogják, először csak a kötőféket teszik rá, de le nem kötik, azután lekötik, később pokróczot tesznek rá, így tovább míg egészen hámba fogják. Így fognak járni a gazdasági egyletek, a mostani segélyvel is.

No de vegyük elő Krisztinkovich könyvének egyes állításait, melyek az ellentábor véleményei. Azt mondja, hogy Németországban sem tudták, a gazd. kamarák teendőit a gazd. egyletekkel keresztülvinni. Ez csak légből kapott állítás, a mit semmi sem igazol, mert hiszen Németországban is a kormány a maga hatalmát kiterjesztette és a gazd. egyleteket teljesen mellőzte, a mit ott annyival könnyebb volt megtenni, mert a gazd. egyletek sem akarták a kamarai teendőket elvállalni. Hogy el tudták volna-e vé-

gezni, a teendőket vagy sem, az még ki sem próbáltattott.

Magyarországon éppen ellenkezőleg van, itt a gazd. egyletek vállalták a kamarai teendőket, de a kormány nem akarja azokat rájuk ruházni, mert ezen teret hatalmának szélesbbitésére igen alkalmasnak találja.

A kamarák helyett tehát inkább az u. n. kirendeltségeket állítja fel és ez által kivészi a gazdaközönség kezéből a tevékenységet. Hogy az ily eljárás a teljes közönységet készíti elő, azt már könnyű belátni. Krisztinkovich a gazd. egyletek ellen azt hozza fel, hogy ezek alig rendelkeznek annyi jövedelemmel, hogy tisztviselőiket fizethessék és csekély működést fejtenek ki.

Erre csak az a válaszom, hogy próbálják meg csak a gazd. kamarákat, hatósági jogkör nélkül, olyan anyagi erőforrásokra szorítani, mint a milyenek felett most a gazd. egyletek rendelkeznek. De adják meg a gazd. egyleteknek azon javadalmi forrásokat, a miket a kamaráknak megadni javasolnak, a hatósági jogkörrel és megfogják látni, hogy mindaz elérhető, a mit a kormány czéloz, kivéve a hatalmi terjeszkedést. A gazdatársadalom, pedig sulyában nyerni fog, érdeklődése növekszik, míg most a kirendeltségek által cda fog jutni, hogy mindent a kormánytól vár.

Különben az a vád sem állhat meg, hogy a gazdasági egyletek nem fejtenek ki elegendő tevékenységet, czáfolják azt évi jelentéseik. Anyagi erejükhöz képest nagyon is sokat tesznek.

Ez a vád tehát, ha abszolút megállhat is, t. i. hogy a gazd. egyletek mire volnának hivatva és a közérdek szempontjából mily tevékenységet kellene kifejténiök; relativ azonban semmiesetre sem felel meg a valóságnak, mert a gazdasági egyletek anyagi erejükhöz képest általában nagyon is kielégítő tevékenységet fejtenek ki.

Az egyik főelv tehát az, hogy a gazdatársadalom kezébe nem adni hatalmat, vagy előbb kezeit összekötözni. A másik főelv technikai, a mivel egyszersmindkorra lehetetlenné akarják tenni a gazd. egyletek megbizását. Ez a kamarák területi beosztása. Krisztinkovich tervezete u. i. 10, 12, legfeljebb 17 kamarát engedne meg. Azzal indokolván ezen rendszert, hogy egy megye területe, nem bírná el az adminisztratív költségeket.

Ez is tévedés, mert ha a tervezett kamaráknak a jövedelme 4—8-szor annyi, a területük is ez-

zel arányos. Az új kamarákhoz sok új hivatalnok is kell, míg ha a jelenlegi gazd. egyletek tisztikarát 1—2 személylyel szaporítják, ez megfelelhet a kívánt feladatnak. Különben is a pótdó 1%-át kisebb megyékben 1.5% át, ha a kormány átadja, most a mikor a jövedelmi adó, ugyis jelentékenyen fel lesz emelve, csak méltányos, hogy a gazdaközönség céljaira valami visszatérüljön. Ha ehhez még ugyanannyi lesz, a földadó után a gazdaközönségre kivette, ez a kívánt célra elegendő és nagy terhet nem ró rája.

Ha pedig a kormány így is, úgy is, megakarja a kamarák érdekében adóztatni a gazdaközönséget, szivesebben vállaljuk úgy, hogy azt saját megyénkben költjük el s céljainkra használjuk, minthogy a szomszéd, vagy 3-ik, 4-ik megyébe czipeljük és esetleg annak hizlalására fordítsuk.

A kerületek beosztása különben is képtelenség, mert ha a tizes beosztást vesszük alapul, hogy jár az Árva megyei kamarai tag Pozsonyba, vagy az Ung megyei Kassára? Hiszen még egy vármegyébe is alig jönnek a megyegyűlésekre, hát még a 8-ik, 10-ik vármegyéből.

Furcsa volna, hogy Magyarország 2-ik legnagyobb vármegyéjét Bihart, 11 vármegyével együtt szoritja egy kamarába, Debreczen székhellyel és ide futnának le a mármarosiak is, egy órai tanácskozásra Krassószörény megye pedig Szegedre sietne, az erdélyi kamaráról nem is szólva, ahol minden megye Kolozsvárott gyűlésezne. De ha a 17-es beosztást vesszük is, akkor sem jobb a sorsa az egyes megyéknek, pl. Marosvásárhelyre megy Besztercze-Naszód, Brassó, Csik stb. 3 napig tart az odajutás, 3 nap vissza, 1 nap a tartózkodás. Ki vállalkozik erre? Besztercebányára, Árva, Sáros! többet nem is kell, hogy felemlítsek. A ki ezeket a beosztásokat megtekinti elrémül. Hiszen egy-egy nagyobb megyéből elég nehéz eljutni a központba is, nemhogy a 3-ik 4-ik megyébe.

Inkább ne legyen hát nekünk ugynevezett érdekképviseletünk, semhogy ilyen legyen mint azt Krisztinkovich tervezi, de hát meg lehet ezt ugyanis oldani, a mint a gazd. egyletek többsége óhajtja, a gazd. egyletek segítségével.

Adjon az állam a gazd. egyleteknek rendes törvényileg megállapított jövedelmeket, úgy mint fentebb említettem és a mennyivel adózik a közönség, legalább annyit adjon a kormány is a felemelt adójövedelmekből.

TÁRCZA.

Az üdítő álm.

Írta: Schiller Ottó.

Hogy a mély, az ugynevezett egészséges alvás felüldíti az ember egész testét-lelkét, oly igazság, amit bohémek és más csirkefogók kivételével mindenki mindennap saját magán állapíthat meg. Arra azonban mégsem gondolnánk, hogy az alvás az életnek nélkülözhetetlen tartozéka, a melynek a hiánya gyorsabban halált okoz, mint sok nehéz betegség. Megezdett lumpok, akik hozzá vannak szokva az éjszakázáshoz, bizonyára nem hiszik el, pedig ugyszólván kísérletileg igazolva van, hogy 5—7 napi teljes alváshiány feltétlenül halálos kimenetelű. Ezt az adatot a nem nagyon humánus régi kínai igazságszolgáltatás vetette felszínre. Kínában ugyanis a kivégzéseknek egyik szokásos módja az volt, hogy a delikvenst erőszakkal nem engedték aludni. Szemtanuk azt állítják, hogy ez a kínzásnak egyik legválogatottabb módja, melynek

a halálraitét legkésőbb egy hét multán okvetlenül áldozatává esik.

Ha tehát az álomnak ilyen szerfelett nagy fontossága bebizonyult, akkor persze az érdeklődés előterébe került az a kérdés, hogy mi is volt képen az alvás, mi történik bennünk, a szervezetünkben, mikor alszunk? Továbbá, hogy mikor érezzük az alvás szükségét, álmosodunk el s mikor elégitettük ki ismét ezt a szükségletünket, ébredünk megint — felüldülten és fel-frissülten — föl?

Az első felelet, a melyet ezekre a kérdésekre adtak, ma már szinte mulatságosan hangzik s csak annyiban értékes, mert mutatja, hogy miként lehet a legtudományosabb nagyképuséggel is csendes butaságokat terjeszteni.

Minden gyerek tudja ma már, hogy álmatlanság ellen igen jó orvosság a bróm. »Lefekvés előtt egy kis bróm« az ideges ember életében alig jelent többet, mint régebben az »ebéd után egy kis mozgás«. Szóval a brómtól jobban alszik az ember. Mi sem volt egyszerűbb, mint felállítani azt a »kézenfekvő« elméletet, hogy az agyvelőnek egyik borsónagyságu kis mirigye állan-

dóan brómot termel a szervezetben, tehát úgy működik bennünk, mint valami automatikusan álmósító brómpilula. Ezt az elméletet a feltalálója azonban nyilván csak — megálmodta, mert a valóságban eddig nem sikerült az andalító brómborsócskát felfedezni.

Komolyabb egy másik elmélet, hivatalos nevén az u. n. theorie histologique. Ez kiindul abból a tudományosan is igazolt tényből, hogy az agyvelő állománya különös feladatokra képes sejtékből, a »gangliák«-ból van összerakva, a mely gangliák sejttestecskéinek szétágazó nyulványai vannak. Az egész szerkezet azután úgy van megszerkesztve, hogy az említett nyulványok egymással találkoznak, összefogózkodnak és érintkeznek, miáltal az egyik sejttestecskéiben fellépő mozgásokat a többi gangliák felé is továbbviszik, »sürgönydrótok módjára« közvetítik.

A theorie histologique már most azt állította, hogy a nappali munkában elfáradt idegsejtek — éppen úgy, ahogy ezt más, egysejtű lényeknél is tapasztalták — mintegy aludni térnek, bevonják nyulványait, összehúzódnak stb., ezáltal megszakítják az összeköttetést az idegrendszer

A szabadalmazott

„JURENÁK EKE“

szervezete egyszerű,
kezelése könnyű,
szabályozása gyors,
kb. 50%-kal többet szánt,
kb. 30%-kal kevesebb vonóerőt igényel,
legtökéletesebb s a jövő ekéje.

Részletes árjegyzéket szivesen küld:

„JURENÁK“ szab. ekegyár Részvénytárs., MAROSVÁSÁRHELY.

Csak hogy az a baj, hogy egyik kormány sem akarta komolyan a gazd. kamarákat. Ezek helyett a kirendeltségeket állítgatja fel és az abszolút kormányhatalmat hozzák be a mezőgazdaságba is és leszünk mint Meskó Pál mondja cs. és kir. gazdák.

Krisztinkovich könyve is csak azt az irányt szolgálja, a társadalmi szervezetek gyöngítését, a kormányhatalom erősítését. A mi végre „Panem et circenses“-hez vezeti a nemzetet.

Mezőgazdasági szakoktatásunk.

Írta: Dr. Szentkirályi Ákos.

IV.*

„Inter arma silent Musae“, meghuzódnak a szent berkek rejtelmes zugaiba s szorongva figyelik a pártospolitika haragos tengerének, az ágyuk dörgését is elnyomó hullámmoraját. Kit érdekelne ilyen időkben a gazdasági élet siralmas állapota: az iparosok panasza, a kereskedőnép feljajdulása, a szántó-vetők folyton-folyvást fokozódó nyomorúsága?

És vajjon illik-e csodálkozni azon, hogy a mikor „sötét felhők tornyosulnak az égen“, a pénzügyi bizottságban szóvá tetetett az 1913. évi földművelésügyi költségvetés tárgyalása alkalmával a Hangyával összeköttetésben levő fogyasztási szövetkezetek „politikai“ magatartása, a mezőgazdasági felső szakoktatás azonban, a napi krónikák bizonyossága szerint, szóba sem került.

Nem nehéz feladat eltalálni az okát, hogy miért tud a kormányzás országos jelentőségű terveket is könnyen megvalósítani zivatáros időkben, a mikor világraszóló események kötik le a közvélemény figyelmét.

A földből élő Magyarországon ilyen időkben sein szabad megengedni a gazdasági akadémiák életbevágóan fontos ügyének elkallódását, a közérdeklődés látóhatárából való szándékos eltűntetését. Nem szabad megengedni azért, mert a balkezes fő vezetés éppen ilyen időkben okozhat nehezen helyrehozható kárt ellenőrizetlen intézkedéseivel.

Mezőgazdasági szakoktatásunkat szomorú helyzetbe juttatta egyik veterán „tanféri“-unk megállapítása szerint az a körülmény, hogy „... a harangöntéshez is érteni kell.“

* L. Gazdasági Lapok 1912—16, 19, és 27. számait.

Abból a sok kárból, melyet a hozzáértés hiánya a mezőgazdasági felsőszakoktatásra zudított, megakasztva a fejlődés nehezen megindult folyamatát, nem az a legnagyobb kár, hogy „... eddigi dotáczióink — egyik akadémia igazgatójának nyilatkozata szerint — azoknak emelése helyett redukáltaknak...“ A nagyobb kár az ugyanezen nyilatkozatba foglalt az a valóság, hogy „... Tehetetlenül és mélyen elszomorkodva kell...“ a redukcziót a tanároknak szemlélni. A „tehetetlenség“ szükségszerű következménye a „mély elszomorodás“. Ez és a tanító személyzet egész gárdáján újabb fokozott mértékben észlelhető levertség, elkeseredett hangulat és a hangnélküli elkeseredés kiáltó tünetei, az említett „szomorú állapot“-nak. A gárda régi vitézei komoran tépelődnek, akárcsak a „dicső mult“ gránátosai a Berezina hidjánál; a fiatalok pedig menekülni igyekeznek hálásabb pályákra, „hol megbecsülik a törekvő munkást.

Minderről már megemlékeztem. Az ismétlés azonban nem felesleges, mert fontos kérdésre vonatkozik.

A munkatársakat megérteni és megbecsülni kell, ha a „Dass Lied von der Glocke“ halhatatlan mesterének bölcs szavai szerint gyönyörködni akarunk a munka szépségében.

Frisch, Gesellen seid zur Hand!
Von der Stirne heiss
Rinnen muss der Schweiss,
Soll das Werk den Meister Loben...
.....

Jupiteri allűrökkel nézni el a tanítóember feje felett, határozottan mezőgazdasági vonatkozású és oktatási szempontból is érdekes, fontos kérdésekben „fő és előkelő bár, de idegen“ iskola fórumához utasítani a gazdasági akadémia szakemberét, előszobáztatni és nem fogadni a tanító személyzet tagjait. . . . nem okos cselekedet. Ilyenek és a Szemere Miklós megállapítása szerinti „Noblesse oblige“ fogalom körébe tartozó hasonló cselekedetek deprimálják a lelkeket, megölik a szellemet. E nélkül pedig nincs élet, nincs lelkesedés, nincs eredmény, sincsenek apostolok az oktatásügy terén. A magyar mezőgazdaságnak pedig lángolva lelkesedő apostolokra van szüksége minden téren, legfőképpen az akadémiák katedráin.

Honnan fogja majd toborozni a miniszter a tanítókat a gazdasági szaktudásnak elterjesztésére a legszélesebb társadalmi rétegekben, a pénzügyi bizottságban kifejtett bölcs terve sze-

rint, ha a zátonyra juttatott akadémiák elsüllyednek.

Ezért kell mindennek előtt mindent megtenni az akadémiák megmentésére, valódi akadémiákká fejlesztésére, hogy a tanári működés pezsgő, a tudományt éltető, mezőgazdaságunk még sok ismeretlen területét felkutató lehessen, eredményesebbé téve egyúttal az élő valóságot szemelött tartó, az igazi tudást megkedveltető, a tudomány miveltetésére buzdító oktatást.

A kormányzásnak mielőbb intézkedni kell, nehogy a mezőgazdasági szakoktatásról is hirdetni lehessen a mit egyik legelőkelőbb napilapunk hasábjain megjelent cikkely sorozat. MÁV cím alatt hirdetett. Azt tudniillik, hogy: „... a hol a protekció a tudatlanság és közöny minden szakbeli tehetséget elnyom, ott... a nemzet ne reméljen jobb jövőt.“

A kultuszárca 1913. évi költségvetésének pénzügyi bizottsági tárgyalása alkalmával kijelentette a miniszter, miszerint „a közgazdasági egyetem felállítását nem sürgetheti, mert ez legalább 12 millió koronát venne igénybe.“

Gazdátársadalmunk irányadó legelőkelőbb testülete, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is meghajlik bizonyára a kényszerítő körülmények előtt és ha már sikerül a mezőgazdasági szakoktatásra az általa és a többi közgazdasági hatalmasságok által javasolt „közgazdasági egyetem“ mezőgazdasági fakultása képében a „koronát“ belátható időn belül feltenni: mindent el fog követni, hogy legalább gazdasági akadémiák helyeztessenek olyan állapotba, melyben mindenféle feladatuknak teljesen megfelelni tudjanak. Hogy ne maradjon „a földművelésügyi kormány programja a többtermelésről, értelmi erő és akarat híján pusztá jelszó“. És mindazoknak, kiknek az ország ereje, boldogulása és hatalma elpusztíthatlan forrásának, a földnek megtartása és bőven gyümölcsözővé tétele, kötelessége; a kormányzásnak és a társadalomnak válllvetve és karöltve kell arra törekedni, hogy a mezőgazdasági felső szakoktatás békítőitől megszabadulva nyugodtan fejlődhessek. Gondoskodni kell azonban arról is, hogy háborítatlanul, szabadon szárnyalhasson magasra, folyton magasabbra.

Meggyőző példák bizonyossága szerint a tudományegyetemek hatalmas szárnyai a legmagasabb régiókba vihetik a mezőgazdaság tudományát és szakbeli oktatást is.

egy részét között, az egyik rész nem tud a másiktól, elvész az »öntudat« s beáll külsőleg, az egész emberre vonatkozólag is az alvás állapota.

Ez az elmélet tudományosan azért tetszetős, mert nagyon egyszerű, de szuggesztív is, mert olyan képekkel írja le az elalvás folyamatát, a melyek az elalvás fogalmához csakugyan asszociálva vannak s szinte látjuk magunk előtt, a mint az egyes gangliák egyenként szép csendesen nyugovóra térnek, kiki a maga »hálószobájába« visszavonul stb. A tapasztalással azonban ez az elmélet is hadilábon áll; először, mert az idegsejtek nyulványainak mozgékony-ságát eddig még nem sikerült igazolni, másodszor pedig, mert ha a visszahuzódás csakugyan folytonos ingerlésnek a következménye napközben, akkor nem lehet elképzelni, hogy a gangliák éppen valamely újabb ingerlésre — pl. kakasszóra — dugják elő megint csápjait, vagyis felébredjenek. Ugyhogy végeredményében e szerint az elmélet szerint aki egyszer elaludt,

annak többé nem lehetne felébrednie. Ez is tehát csak egy olyan elmélet, melynek segítségével az alvás tünetmennyét este megértjük ugyan, reggel azonban nem.

A lényeges azonban éppen az, hogy az alvás estétől reggelig tartó folyamat, a melynek az eleje és a vége — az elfáradás és a felüdülés — egyaránt jellemző, a melyet tehát csak úgy lehet igazán megérteni, ha az összes szempontokat figyelembe vesszük s éppen úgy gondolunk az álomtól elnyomott vándorra, mint az álomság ellen küzdő szorgalmas tanulóra, éppen úgy a magát kialudt ember jóérzésére, mint a tulokot a hajnali felkelés katzenjammerére.

S csakugyan mindezeket a szempontokat összefoglalja az alvásnak legújabb elmélete. Ez az elmélet a tényeket a következőképpen látja:

A nappali munkában, sőt a pusztá ébrenlétben hovatovább elfáradunk. Maga a folytonos látás, hallás, szaglás stb., az érzékszervek állandó foglalkoztatása is fogyasztja életerőnket, a külvilágnak legkisebb ingere is folyamatokat idéz elő

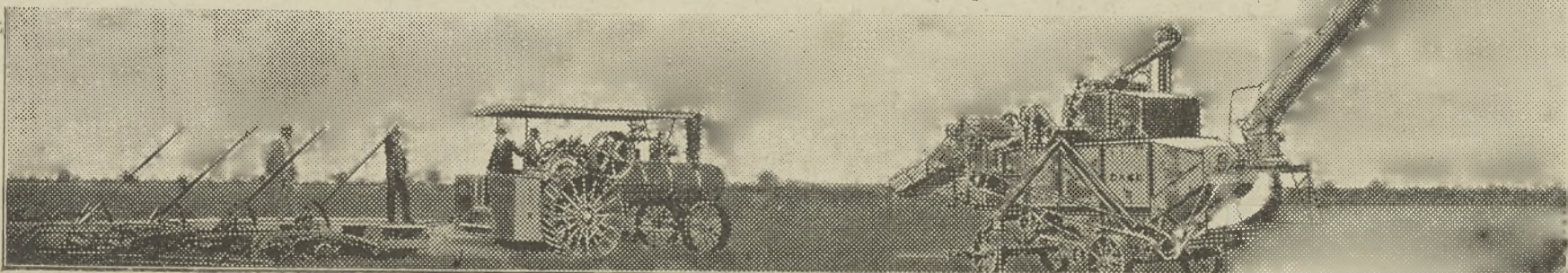
idegeinkben, melyek idegállományunk fölbomlásával járnak. Ez a fölbomlás-folyamat az u. n. disszimiláció. Egy bizonyos idő multán már most, akkor t. i. ha a disszimiláció, a felbomlás már igen jelentékeny, az egész szervezet elgyengül, elfárad. A szervezet önfentartó berendezése igyekszik ugyan a megbomlott egyensúlyt helyreállítani és az ingerek bomlasztó hatásával szemben magát restituálni, vagyis a disszimilációval éppen ellentétes, az u. n. asszimiláló folyamatokat megindítani, de ennek két nehézsége van. Az egyik az, hogy az ébrenlét alatt a disszimiláció is egyre nagyobb mértékben tart, úgy hogy — bár nem lehetetlen, hogy valaki ébren is jól kipihenje magát — mégis a pusztá ébrenlét már akadályoz abban, hogy olyan pompásan felüdüljünk, mint ahogy alvás közben felüdülünk tudunk. A másik nehézség pedig az, hogy a disszimiláció közben olyan anyagok képződnek a szervezetben, melyek az asszimilációt, a fel-frissülést egyenesen megátolják. Ezek az u. n. fáradtság-anyagok, mert hiszen a munka ered-

CASE

szánt, arat, csépel!

Ne a benzinyáraknak dolgozzék, hanem saját magának! Gondolja meg, hogy a motorbenzin ma már több mint 40 korona. Dolgozzék gőzgéppel! Vezérképviselet

Hahn Arthur és Társai Budapest, VIII., Üllői-ut 52/G.

A közgazdasági egyetem létesítésére küzdő érdekelttség által a képviselőházhoz intézett együttes kérvényben olvasom a következőket:

„... mert egyetemeinkre a felsőbb gazdasági szakoktatás eddig bebocsátást nem nyert s ezen tudományok külön fejlődése a jogi, orvosi vagy bölcsészeti fakultásokkal semmiféle szerves összefüggést nem teremtett, nem volt értelme, hogy például a budapesti egyetemen egy közgazdasági, a kolozsvári egyetemen pedig egy mezőgazdasági fakultást állítsunk fel a tőlük teljesen különböző tanszakok mellett“. Nem akarok vitát kezdeni az idézett kérvényszakaszban foglalt állításokkal, szükségesnek vélem azonban megjegyezni, hogy — úgy tudom — a kolozsvári tudományegyetem ajtáján még nem kért hivatalosan bebocsátást a mezőgazdasági felsőbb szakoktatás.

Több évvel ezelőtt bizalmas eszmecsere kezdetem a kolozsvári gazdasági tanintézetnek a tudományegyetemmel valamelyes szerves kapcsolatba hozatalára. A gondolatot senki sem fogadta ellenszenvvel. Az eszmecsere azonban elcsendesedett, a mikor a tanintézetből akadémia lett.

Lobogó lánggal égett a rangemelés után a remény, hogy a kolozsvári gazdasági akadémia megkapja majd a továbbfejlődés nélkülözhetetlen eszközeit a magyar mezőgazdasági felső szakoktatás, valamint különösképpen az erdélyi részek mezőgazdasága terén reá váró fontos feladatok elvégzésére. A remény lángja nemsokára teljesen lelohadt. És a mikor nyilvánvalóvá lett, miszerint a mezőgazdasági szakoktatás zátonyra került, hajója nem tud szabad vizekre jutni (az országos magyar gazdasági egyesület is a kultuskormány hajójára rakta át a mezőgazdasági felső szakoktatás értékes áruját) — az eszmecsere újból élénkebb lett, és a hangulat, tudomásom szerint, nem olyan, melyből arra lehetne következtetni, hogy ne látná szívesen az egyetem a kopogtatást az ajtóján.

A kolozsvári gazdasági akadémia 1911—12. tanévi záróünnepén dr. Páter Béla egyetemi magántanár, igazgatói beszédében a következőket mondotta okulására mindazoknak, a kiket illet:

„Erős hullámokat ver a gazdasági szakoktatás újból történő szervezésének a kérdése és ennek az erős hullámverésnek a kellő centrumában mintegy kiálló szirt, ott állunk mi, gazdasági

akadémiák. Ezt a szirtet a sodró hullámok köröskörül nyaldossák, itt alámossák szilárd alapját, ott meg letördelik kiálló csúcsait. Az erős vitáknak szemünk előtt lefolyó küzdelmében rá kell mutatnom arra a veszélyre, a mely az akadémiák existenciáját fenyegeti.

De van még egy kérdés, a mely igen közelről érdeklí spezialisan ezt az akadémiát.

A napirenden levő kérdések tárgysorozatában ott szerepel a gazdasági főiskola, legujabban pedig a közgazdasági egyetem létesítése. Az új egyetemekkel kapcsolatban felvetődött az új egyetemeken a gazdasági fakultás felállításának kérdése. Hogy a gazdasági felsőbb oktatásnak egyetemi rangra emelése feltétlenül szükséges és fontos, az kétségtelen, csak a körül lehetnek nézeteltérések, hogy valamely egyetemen hozzuk-e azt kapcsolatba, avagy önállóan szervezzük-e. De akárhogy történjék annak megoldása, azzal mindenképpen elvágjuk az akadémiák életerejét s azért mondjunk le akkor az 5 gazdasági akadémia további fentartásáról. A gazdasági tudományoknak beengedése az egyetemre hézagot pótolna nálunk s ez első sorban azért lenne fontos, mert ezzel módot tudnánk adni a közigazgatási pályára készülő jogásznemzedéknek, hogy a gazdasági studiumokat is legalább annyira elsajátítsa, a mennyire erre az életben tényleg szüksége van. Ezt legegyszerűbben azzal érhetnők el, hogy ha valamely egyetemen gazdasági intézet létesülne akár mint külön fakultás, akár mint valamely már létező fakultásnak gazdasági intézete.

Ez a kérdés itt Kolozsvárt legkönnyebben lenne megoldható, mert itt meg vannak már az ehhez szükséges intézmények, már csak az összekötő kapocs hiányzik. Ebbe az irányba kell tehát hogy tereljünk ennek az akadémiának jövődöbéli célját és törekvését.

A közgazdasági egyetem létesítésének szükségét erősen támogatja a megnevezett kérvény ama része, mely szerint „... minden ok a mellett szól, hogy az összes gazdasági ágak tudományát a legfelső fokon egy közös intézetben míveljék. A tárgyak és módszerek rokonságán kívül erre utal bennünket az a körülmény, hogy a gazdasági kultúra magasabb fokán az egyes gazdasági ágak mind szorosabb összefüggésbe kerülnek, minek folytán egy intenzíve gazdálkodó mezőgazda nem boldogulhat megfelelő ipari és kereskedelmi ismeretek nélkül és vi-

szont.“... Megdönthetetlen érvekre épített bölcs okoskodás!

Nem kételkedem, miszerint hasonló érvek és hasonló okoskodás a következő fogalmazásban is elfogadhatnák mindazok által, kik mezőgazdaságunk felvirágzásával egész közgazdasági életünk áldásthözó hatalmat biztosító gazdag virulását óhajtják:

„A mezőgazdasági oktatást is magába kapcsoló tudományegyetemnek nagy hatása lenne egész gazdasági-, nemzeti- és szociális életünkre. A boldog jövőt biztosítaná, ha a közigazgatás faktorai, ha a bírák, az ügyvédek, a tanárok, az orvosok magukkal vinnék utavalóul mezőgazdaságunk fontos szerepének ismeretét, a magyar földnek, mint a nemzeti élet és nemzeti önérzet leggazdagabb s pótolhatlan forrásának megbecsülését, a czélszerű gazdálkodás tizparancsolatát — a mikor elbucsznak az Alma Mater-től. És ha a mezőgazdák valamennyien, a föld tulajdonosai és a föld művelői egyaránt, a többi tudományok fenséges hivatásának kellő módon értékelni tudását szívhatnák magukba a tudományegyetem kebelén... Bivős hatásu világnézetet vinnének magukkal az életbe a mezőgazdasági oktatást is magába kapcsoló tudományegyetemekből kilépő nemzedékek, mely áldást fakasztó módon termékenyitné meg egész közéletünket.“

„... meg kell tölteni a vármegye közönségét és termeit gazdasági kérdésekkel, szaturálni kell a vármegyei tisztikart ilyen kérdések iránti érzéssel...“, mondotta Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter a magyar gazdák folyó évi május havában tartott kongresszusa ünnepi ebédjén. Esterházy Kálmán gróf Kolozsvármegye tapasztalatban gazdag, ősz főispánja pedig a vármegyei gazdák gyűlésén ünnepélyesen kijelentette, hogy „jó közigazgatást ezentúl már csak czélszerű közgazdasági politikával lehet végezni“. Hivatkozással ezekre a kétségbevonhatlan, bölcs kijelentésekre, szükségesnek vélem, az „isméltés“ vádjával is szembe nézve, hangosan hirdetni, miszerint a mezőgazdasági oktatásnak a tudományegyetemmel történő kapcsolata — országos jelentőségű kérdés.

Az interparlamentáris Unio magyar csoportjának 1911. évben Budapesten lefolyt ülésén az Amerikából hazatért gr. Apponyi Albert a Carnegie-egyetemről, „Amerika egyik legfiatalabb, de egyszersmind legtökéletesebb felszerelésű

ményei és jelenlétük fáradságot jelent. Szokatlan dolog a fáradságot anyagnak elképzelni, de gondoljunk csak arra, hogy a guruló kő »elfárad«, ha sok homok rakódik le rá és hogy a fáradság ellen ugyancsak anyagokkal, izgatószerekkel: alkohollal, kávéval szoktunk küzdeni és védekezni.

Vagyis: egy bizonyos ideig tartó ébrenlét (és munka) után elfáradunk ésszeretnénk felfrissülni, de ez a puszta ébrenlét miatt is már nehézségekbe ütközik. Ezt a nehézséget kétféleképpen győzhetjük le. Az egyik mód a szándékos, a másik az önkéntelen *elalvás*.

Szándékos az elalvás, ha érzékszerveinket készakarva nem foglalkoztatjuk, szemünket behunyjuk, hallani stb. nem kívánunk, szóval igyekszünk elaludni. Ilyenkor ugyszólván minden disszimiláció megszűnik, az asszimiláció teljes erővel megindulhat, a fáradság-anyagokat eltakaríthatja és a sejtállományt fölfrissítheti. Igaz, hogy a nappali munka és a napközbeni ingerek keltette disszimiláció nem rögtön szűnik meg, hanem csak lassanként csendesedik le. De ennek megfelelően átmenet az alvásba

is fokozatos, legmélyebben nem mindjárt az elalváskor alszunk, hanem körülbelül 1½ órával később. Ha napközben erősen felizgatódtunk, akkor nehezebben alszunk el.

Önkéntelenül pedig akkor alszunk el, ha nappal erősen kifáradunk. A kifáradás, a disszimiláció ugyanis végül saját magát szünteti meg: minél jobban bomlik fel a sejtállomány, minél többet veszít nevezetesen oxigéntartalmából, annál kevésbé érzékeny a külvilág ingereivel szemben, annál kevésbé tud tovább-bomlani. Így az álmos ember »alig lát« és az egész világ elmosódónak, ködszerűnek tűnik fel neki. Végül egészen elbóbiskol, a disszimiláció mondhatni teljesen megszűnik. Következik az anyagok pótlása, az alvás, a felüdülés. Ezt a pillanatot a szándékos elalvással csak siettetjük, előbbre hozzuk.

Az alvás tehát egyfelől »az érzékszervek kikapcsolása«, vagyis a disszimiláció *lehető legteljesebb* szünetelése, másfelől éppen ennél fogva az asszimilációnak *lehető legteljesebb* erővel való fellépése. Az alvás tehát csakugyan olyan nélkülözhetetlen tartozéka az életnek, a

munkának, mint a disszimilációnak az asszimiláció, vagy mint a ház kihasználásának, a benne való lakásnak a ház felépítése. Ebből is látható, hogy az alvás a lehető legteljesebb, a maximális pihenés. Ezért beszélünk üdítő álmokról.

És éppen mert az álom üdít — azért van fölébredés belőle. Mert minél tovább alszunk, annál érzékenyebbé válik ismét egész szervezetünk, minél jobban pótoltuk az előző nap felbomlasztott anyagokat, annál alkalmasabbá válnak ezek megint a bomlásra. Innét van, hogy reggel felé megint nem alszunk mélyen többé s hogy végre valami kis inger — belopódzó napsugár, madárcicsérgés, vagy legtöbbször prózaibb inger — felkelt álmainkból. Felébredtünk, de fel is üdültünk.

Érdekes, hogy annál üdítőbb az alvás, minél kevesebbet álmodunk. Ezt mindenki tudja. Ebből az következik, hogy az álom: az álmodás hátráltatja az asszimilációt. Hogy mi az álom (álmodás) és hogy mi köze ennek az álomnak a jó vagy rossz alváshoz: ezekről külön cikkben fogunk szólni.

McCormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tarlóbuktatáshoz és őszi szántásra a legujabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick Tárcsásboronát

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

International Harvester Company of America
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 98.

egyeteméről" szólva megjegyezte, miszerint „itt már meg van valósítva az a mit miniszter-ségem idején én is terveztem és a mit figyel-mébe ajánlok az én igen tisztelt jelenlevő hiva-tali utódomnak, hogy tudniillik az egyetemi or-ganizmusba be van kebeleztve egy mezőgazda-sági fakultás, egy gyönyörű mezőgazdasági akadémia . . .“

Egyik napilapunk pár hónappal ezelőtt hírül adta, hogy Cuvaj horvát bán a zágrábi egyetem-nek kiegészítését mezőgazdasági fakultással is felvette gazdasági programjába.

A kolozsvári tudományegyetem alapítása 40-ik évfordulójának ünnepén 1912 május hó 29-én, Apáthy István dr. nyilv. r. tanár, beszédében a következő, nevezetes kijelentéseket találom: „ . . . Másutt felsőbb foku szakiskolák helyett az egyetemeken állítanak föl megfelelő műszaki, erdészeti, bányászati vagy egyéb tudományka-rakat. Helyes szervezettel, elegendő tanszékkel, tanárral, intézettel és tudományos segédekkel az egyetem a legjobban láthatja el mindenféle szak-iskola teendőit. Működhetik egyidejűleg szak-iskolai és tisztán tudósokképző, tudománytermelő irányban is. Csak ne rakják a szakiskolai tanító munka terhét az egyetemi nyilvános rendes ta-nárok vállaira; azoknak már mindnek olyan hiva-tottságu tudósoknak kellene lenniök, a kik munkakedvének és munkabírásának minden per-czét kár a tudomány előbbvitelétől s egy új, fiatal tudósgárda nevelésétől elvonni. A szakiskolai oktatást ne az egyetemi rendes tanárok végez-zék, de azok mindenikének, a jogászok is, le-gyen szaktárgya természetéhez képest megalko-tott intézete s az az intézet végezze a szakisko-lai oktatást: abban az intézetben, az igazgató rendes tanár főügyelete alatt, az ő tervei és ut-mulatása szerint, az ő kézikönyvei alapján, egy tőle nevelt és megválogatott, elegendő számú tudományos segédszemélyzet — rendkívüli ta-nárok, adjunktusok és tanársegédek.

Az erdélyi részek fontos »életkérdései« közül a gazdasági erők fokozásának, a mezőgazdaság felvirágoztatásának kérdése a legfontosabbak közé tartozik. És ha Wilson, az Egyesült-Államok új elnöke programjában kijelenti, hogy »min-dent meg kell tenni farmereink érdekében, mert azt követelik közgazdaságunk érdekei«, akkor mi erdélyiek se késsünk országunk, világnak hangosan hirdetni, hogy a földet kell lábunk alatt mindenekelőtt, mindent megtéve megerő-síteni, megvédelmezni. Virágzó mezőgazdaság segítségével dusan gyümölcsöző földre támasz-kodva, nyugodtan munkálhatjuk iparunk és kereskedelmünk hatalmassá tételére nagy művét. És hatalmas gazdasági kultúra erőt adó és boldogságot osztó verőfényében karöltve haladva »testvéreink«-kel, bátran szembenézhetünk bár-honnan jövő veszedelemmel.

A fejedelmek korában önállóan rendeztük be gazdasági életünket és azután is a »három nem-zet« intézte huzamos időig az ország sorsát. Ez a történelmi mult olyan nyomokat hagyott hátra, melyek még nem tűntek el. De a ki az erdélyi részeket ismeri, a ki köztünk él, tudja, hogy ezek nélkül a nyomok nélkül is lesznek mindig »er-délyi kérdések«. Rossz politika, mely ezeket a kérdéseket figyelemre nem méltatja, elhanya-golja, kivált ha egyszersmind országos jelentő-séggel is bírnak.

Epen most olvasom egyik előkelő napilap¹ hirei között a kolozsvári gazdasági akadémia gyógynövénytelepének és az ezzel kapcsolatos chemiai laboratorium halálos ítéletét. »Többször volt alkalmunk rámutatni a gyógynövények ter-

¹ Pesti Hírlap 1912. deczember 1. szám.

melésének és a vadontermők gyűjtésének nagy jelentőségére«, így szól a hír. »Kolozsvárott az állam fentart ugyan ilyen kísérleti telepet, sőt ingyenes tanfolyamokat is, de ezeknek alig volt számbavehető hatása. Ennél fogva régebb idő óta törekszenek egy értékesítő központot létesíteni. Most arról értesülünk, hogy az OMGE, továbbá gyógyszerészi és más körök bevonásával rész-vénytársasági alapon akarják a kérdést meg-oldani, annál is inkább, mert a földmivelésügyi miniszterium előzetes segélyt és támogatást is biztosított.«

Ennek a gyógynövénytelepnek és chemiai laboratoriumnak az volt a hivatása, hogy dicső-séggel tetézve a gazdasági akadémia hírnevét, javára szolgáljon az erdélyi részek közgazdasá-gának, Magyarország iparát és kereskedelmét gazdagítsa és a külföldnek is demonstrálja — a mint már meg is kezdette — a magyar chemi-kusok kiválóságát s járattan ösvényeken a biz-tos előrehaladását . . . Valaki tehát fent, avagy lent, bünt követett el az országos érdekű erdélyi kérdés ellen . . .

» . . . És keserűen vádolóok mindent és min-denkit, a mi, vagy a ki oka a magyar föld té-kozlásának« mondotta Dózsa Endre, Kolozs-vármegye poéta lelkű alispánja, az »Erdélyi irodalmi társaság« utolsó közgyűlésén elhangzott elnöki beszéde végső akkordjában, »mert meg-nehezedett az idők járása felettünk!«

És a ki az erdélyi kérdéseket ismeri, jól tud-hatja, hogy immár sürgős teendők a védekezés.

Ha a kolozsvári tudományegyetem a mező-gazdasági tudomány szakot is magához kap-csolná: a legerősebb, biztos hatású védő fegy-verekekkel gazdagítaná fegyvertárunkat . . .

A kapcsolás módja nem okozhat gondot Egy-szerű és kevés költséggel megvalósítható, a jól bevált példák bizonyossága szerint. A felső mező-gazdasági szakoktatásnak és a tudományegye-temnek egyaránt hasznára válna a kapcsolat és a kolozsvári gazdasági akadémia felmagasztalá-sát is jelentené.

A számtartási tanfolyamokról.

Irta: *Klaszsek Ödön.*

Deczember hó folyamán a Köztelek, jöve-delmi adótörvény magyarázatával kapcsolatos számtartási tanfolyamat létesít Ormándy János gazd. akadémiai tanár és dr. Szilárd Ferencz ügyvéd vezetése mellett. Ezen évben már má-sodizben részesül gazdaközönségünk a Köztelek ezen kiváló figyelmében, hogy az eddig gaz-dáink által eléggé elhanyagolt, figyelmen kívül hagyott, gazdasági számtartást is megismer-tesse, megkedveltesse gazdáinkkal, ily kiváló erők magyarázata, oktatása mellett. Kívánatos, hogy jelen tanfolyamok iránt is oly érdeklődést mutassanak gazdáink, mint amilyen az idej első tanfolyamokkal szemben megnyilvánult. Annál inkább kell, hogy fokozott mértékben érdeklőd-jenek gazdáink a deczember havi kurzusok iránt, mivel ezekkel kapcsolatban dr. Szilárd Ferencz ezen kiváló jogi kapacitás az új jöve-delmi adótörvényeket fogja ismertetni, aminek alapos ismerete különösen gazdáinkra bírnak fontossággal.

Szomoruan tapasztalhattuk, hogy bár gazda-sági főiskolánkról kikerülő gazdáink — hol e ég részletesen foglalkoznak a gazdasági számtartással — nem igen kedvelték meg, nem igen törődtek a gazdaság rendbentartására irányuló ezen fontos működési ággal. A gazdáink egy nagy része még ma is valósággal irtózik a számadásoktól a gazdasági irodától. „Csak minél kevesebb irni való“ még ma is sok gazda

jelszava, mert az irodában, a számadással, a könyveléssel eltöltött idő kárba veszett, elfecsé-relt idő. Mert mint ilyenkor az ellenvetésekre felhozni szoktak „csak a gazda szeme hízalja a jószágot“. Hát ez is igaz de elfelejtik, hogy a jószág nem csak *minőségi* hanem *mennyiségi* fogalom is.

Ez az egyik oka, hogy gazdáink idegenkedve a számadásoktól, gazdasági számtartástól, ide-gen s nem szakembereket, tisztán könyvelőket alkalmaznak még ma is, kisebb, nagyobb uradalmakban, gazdaságokban. A gazdasági számtartás vezetésére — akik csak a könyvek veze-tésével vannak tisztában — a gazdaság vezeté-sét, annak terményeit, körülményeit, a gazda-ság életét, működését nem ismerik. S ez az oka, hogy sokszor ellenkezésbe jönnek nem értvén egyet a gazdaságok kezelő tisztjeivel . . . s így történhetik meg, hogy az uradalmi főszámvevő nem ismervén az idevágó törvényeket, egészség-ügyi eljárásokat, Uram bocsá . . . követeli a lép-fenében elhullott állatok bőreit. A számtartás ilyenmü elhanyagolásának káros következménye eléggé érezhető több kisebb, nagyobb gazdaság-ban. Pedig a számtartás nem elvont, külön-álló gépies ellenőrző eljárás, hanem a gazda-sággal egyhangban álló munkálkodás, a gazda-ság egy fontos szerve, amely a kezelés alatt álló gazdaság minden változatait, jövedelmezőségét, veszteségét, a gazdaság állapotait, pontosan részletesen felmutatja. Pontos képet nyújt a gazdának minden időbeni munkálkodásáról. Eb-ből a képből kell, hogy a gazda megalkossa ma-gának eddigi munkálkodása helyességét, vagy ebből levonva a konzekvenciákat, változtat eddigi gazdálkodási rendszerén. Mert ha a gazda lekicsinylő mosollyal fordul el a gazdaság ezen fontos hozzátartozó részétől, vagy számszerű-leg nem tartja fontosnak behatóan foglalkozni gazdaságuk állapotáról, nagyon könnyen meg-boszulhatja magát, s bár későn de megtanulja a gazda dr. Bocher kiváló államszámtartás tudó-sunk azon sokszor hangoztatott igazságát, hogy „a *vagyon* nem csak *jogi* fogalom, hanem a nem érdeklődőknek könnyen lehet *végzetes* mennyiségi fogalom is.

Azért nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy a gazda ne forduljon el lekicsinyléssel a gazdál-kodás ezen fontos szorosán hozzátartozó részé-től, mert bizony a számtartásunk elhanyagolá-sával magunk visszük be gazdaságunkba a rend s pontatlanság iránti érzéketlenségünket. A gaz-dasági számtartás — tulajdonképeni államszám-tartás — összes ágait megismerni, egy ember-nek talán lehetetlen is, de hisz nem is szüksé-ges, hanem a számtartás szorosán vett azon részét, mely a mezőgazdaság énjéhez tartozik, annak ilyen specziális megismerése, fontos és szükséges.

S ez az amit a Köztelek eléggé nem méltá-nyolható jóindulattal nyújt gazdáinknak, hol azok a nekik fontos s szükséges mezőgazdasági számtartást az új jövedelmi adótörvény meg-ismerésével elsajátíthatják.

A rózsafák átteleltetése.

Irta: *Szlávik Nándor.*

A hivatásos kertész előtt már rég ismert, a laikus nagy közönség előtt azonban kevés figye-lemre méltatott tény az, hogy a rózsafák tul-korai eltevése és a fedőanyagok czélszerűtlen megválasztása évente több rózsafát semmisít meg, mint a fagy. A rózsák ugyanis egynéhány fok hideget könnyen kiállanak s ez nemcsak hogy nem ártalmas rájuk nézve, hanem inkább előnyös, mert ez elősegíti a fák életműködésé-nek, vagyis a nedvkeringésnek a beszűntetését

Elmaradt szántások pótlására, valamint az őszi szántásoknak tavaszi megmunkálására legcélszerűbb talajmivelő-készlet a

CATERPILLAR tractor 3 darab kétsoros tárcsásboronával egyesítve

mely ily összeállításban közel 10 méter fogási szélességgel dolgozik és naponta legalább 80 holdat készít elő vetés alá oly finoman elaprózott porhanyó minőségben, mint a kerti föld. — A Caterpillar az egyetlen vontató gép, mely kifagyott, átázott, lágy téli barázdákban haladni képes és a talajt még félannnyira sem nyomja meg, mint a lovak vagy ökrök patái.

Közelebbi értesítéssel szívesen szolgál a

Holt Caterpillar Company vezérképviselője, Budapest, V., Hold-u. 15.

s így biztosítja a jobb áttelelést még a kényesebb fajtáknál is.

A rózsafák takarására legalkalmasabb és legmegbízhatóbb anyag a föld. A beföldelés előtt azonban a be nem érett ágakat és a leveleket el kell távolítani, mert ezek a föld alatt megrothadnak, megpenészednek s könnyen megfertőzik a beérett és egészséges koronaszakaszt is. Éppen ezen oknál fogva minden könnyen rothadó takaróanyag, mint pl. a falevél, mellőzendő.

A téli fagyoknál sokkal veszedelmesebbek a rózsákra nézve a tavaszi utófagyok, mivel a tavaszi napsugár a fák életműködését megindítja s a már hajtásnak indult rügyekre egy fagy végzetes lehet. Jobb tehát, ha a rózsák valamivel tovább maradnak a földben.

Az 1887—8-as télben, a hirtelen beállott kemény fagyos idő miatt lehetetlen volt a rózsafákat idejekorán betakarítani, noha a gödrök már készen voltak, mégis februárig fedetlenek maradtak azok s daczolnokiok kellett 13—15 R^o hideggel. Csak a hó végével állott be kedvezőbb időjárás, a mikor is a fagy által porhanyóvá tett gödrökbe elföldelhettem a rózsákat s azok kifogástalanul megérték a tavaszt.

Mint már említettem, a legjobb takaróanyag a föld és pedig ez annál jobb, mennél lazább. Az teljesen közömbös, hogy a rózsafát külön gödörbe verjük-e el, vagy csak a föld színére óvatosan lehajlított koronát földeljük el.

Nehéz kötött, vagy vizenyős talajokon a rózsafa koronáját a beföldelés előtt fagyapottal ki kell tölteni.

Gyepes helyeken a rózsafák teletelésénél más eljárás követendő, mert a gyep feltörése szépségeti szempontból kifogásolható.

Ugyancsak nem lehet a gyepre lehajlított beföldelni, mert így is elpusztul a föld alatt a pázsit. Ilyen esetben a koronát fagyapottal kitöltjük s fedéllemezéből egy megfelelő csövet készítünk s azt ráhúzzuk a rózsafa koronájára. A cső két végén levő nyílást fagyapottal betömjük s a fát óvatosan lehajlítottuk.

A törzsek lehajlításával kellő vigyázzal járjunk el, nehogy az eltörjön. Legjobb arra hajlítani, a merre a törzs a karó eltávolítása után önmaga is törekszik.

A bokorrózsákat úgy teleteljük át, hogy azok ágait összekötjük s földdel feltöltjük.

A rózsafák tavaszi kibontásával ne siessünk. Inkább hagyjuk valamivel tovább a földben, mint-hogy az esetleges tavaszi fagyok által megsemmisülni hagyjuk azt, a mit a tél hidege ellen sikeresen megvédelmeztünk.

KÖNYVISMERTETÉS.

A katolikus autonómia. Ily cím alatt Wenninger Mátyás ismert nevű közgazdasági író, egy tanulmányt adott ki a következő tartalommal: Előszó. 1. A katolikus autonómia és annak jogosultsága. 2. A hitélet és a katolikus autonómia. 3. A katolikus autonómia szükségessége. 4. A katolikus egyházi vagyon eredete és rendeltetése. 5. A katolikus egyházi vagyon birtoklási joga és a szekularizáció. 6. A katolikus autonómia szervezete és keretei. 7. A katolikus egyházi vagyon és annak kezelése. 8. A katolikus autonómia viszonya az egyházzal, a valláshoz és a kulturához. 9. A katolikus autonómia szociális, modernizáló és evolúciós hatása. 10. A papi nőtlenségről. 11. A katolikus sajtó. 12. Zárószó. Miként a felsorolt fejezetekből látható, a munka, mely hat és fél nyomtatott ivre terjed, minden vonatkozásában, a legbehatóbban tárgyalja a katolikus autonómiát, melynél fogva vallás- és osztálykülönbség nélkül mindenki számára érdekes és tanulságos olvasmányt nyújt. Ára 2 korona. Megrendelhető a szerzőnél; Wenninger Mátyás-Pata, Komárom-megyé.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Őszi árpa tavaszi vetése.

Lehet-e őszi vagyis takarmányárpát tavasszal is vetni, mert az idei nedves augusztustól kezdve alig volt alkalmam őszi árpát vetni s mégsem szeretnék egészen ezen bőtermő fajta árpa nélkül maradni. Vagy kívül talán a tavasszal vetett őszi árpa? Kérek szíves választ e b. lapok hasábjain. K. A.

Kérdés. Mely őszi szántás boronálása.

Agyagtalajon mi jobb az őszi mély szántást barázdásan hagyni télen át, vagy még most összeboronálni? Kérek szíves választ e b. lapokban. K. Fr.

Kérdés. Trágyázás.

Birtokom talaja gyenge, kellő istállótrágyával nem rendelkezem, a zöldtrágyázásra óhajtanék áttérni. Kérem azon t. gazdatársaimat, kik már gyakorolták a zöldtrágyázást, hogy melyik növény legháladosabb e czélra hideg kötött talajon? Mennyi szuperfoszfát műtrágya alkalmazható leggazdaságosabban kat. holdanként? Fekete ugar helyett zöld ugart hagynék. Szívességetek előre is köszönöm. F. A.

Kérdés. Csirázásnak indult burgonya.

Pinczékben helyeztem el a burgonyát, de máris nagyon kezd csirázni, attól félek, hogy így tavaszig el sem tarthatom, pedig a magnak valótlól eltekintve, a többinek, előírászat szerint etetve, éppen május 15-ig kellene kitarítani. Kérek szíves tanácsot, hogy és miként bánjak el burgonyámmal, hogy annak csirázása megszűnjék? Zs. B.

Kérdés. Rendetlen bérfizetés.

Szerződészerűleg a bérlőm köteles félévénként előre fizetni, de nincs a kontraktusban, hogy mégis meddig kell nekem várni az esetleges késedelmes fizetésre, csak az, hogy a rendes terminusok be nem tartás miatt esetleg fel lehet mondani az árendásnak. Kérem jogi tanulmányokat is végzett gazdatársaimat legyenek szívesek megírni, valjon jogom van-e következőleg eljárni? 8 napig türelmesen várok, akkor ajánlott levélben szólítom fel fizetésre a bérlőt, hogy újabb 8 nap alatt okvetlen fizessen, ezen idő lejártakor ügyvédem szólítja fel szinte ajánlott levélben, hogy 8 napon belül fizessen, különben a következményeket viseli. Ezután még 3—4 napot várok s ha így összesen egy hónapig hiába lessem a haszonbér érkezését, felmondhatok-e a bérlőnek úgy, hogy az félévén belül kimenni tartozik a bérléteből, vagy a termést joga van még learatni, persze a bér lefizetése mellett? A szerződésre nézve nem intézkedik, csak 1/2 évi felmondásról beszél. Sz. E.

Kérdés. Homokos talajba alagszó.

Homokos talajomon van egy pár hold lapos, melynek szárazzá tételére hosszú árokka kellene a vizet levezetni egy természetadta vízfolyásba, de hát sajnálom a sok földet feláldozni az árokra, inkább alagszóveket rakatnék mely fölött terem mégis valami. Csak az a kérdés szabad-e homokban alagszóvezni. Sokat beszélnek pro és contra. Kinek van igaza? Kérek szíves választ e b. lapok hasábjain. Zs. J.

Kérdés. Zöldes bort adó szőlőfajták.

Mindenben van divat, emlékszem rá, hogy gyerekkoromban aranyárga színű borokat kedvelték, keresték s ezek ára volt legmagasabb, most pedig a zöldes színűeket tartják a legjobbaknak a fehérborok között. Haladni akarok a korral vagy jobban mondva a divatos áramlattal s szőlőmet lassanként úgy átalakítani, hogy az én borom is zöldes színárnyalatban pompázzék. Kérem velem tudatni, valjon milyen szőlőfajtákat telepítsek, illetve a kivessztet vagy elvénült tőkék helyett milyen fajtákat ültessenek? V. B.

Kérdés. Konyhakerti teendők télen.

Kérem tapasztaltabb gazdaasszonytársaimat vagy konyhakertészettel is foglalkozó gazdász urakat szíveskedjenek egészen röviden megírni e b. lapok legközelebbi számában, hogy a tél folyamán mi mindent kell csinálni és csináltatni a konyhakertészeten, hogy tavaszra kelve minden rendben legyen? — Előre is köszönötét nyilvánítja Egy kezdő gazdaasszony,

Felelet. Aratás géppel című kérdésre.

A mennyiben kéveköti aratógéppel óhajtaná a gabonáját learatni, részes aratót szerződöttetni felesleges volna. De ha mindenáron részessel akarja a gabonát kereszttekbe rakatni és a behordásnál segítségüket igénybe venni, az esetben 28—30-ad részért kellene őket alkalmazni, mert minden egy kéveköti aratógéphez a kocsi-son kívül 3—4 ember elégséges a kéve összehordása, a sarkok levágása és kereszttekbe rakásához. Váltott erővel egy ilyen géppel naponta 8—10 m. hold is leartható egyenes, sima talajon, érett gabonából. Így a 4 arató munkásra 20 keresztet feltételezve egy-egy holdon, 12—14 kereszt gabona esnék, a mely 3—4 q szemnek felel meg. Igaz, még a behordási, asztalosási munka ide számítandó, de még is elég szép kereset van nekik így biztosítva. Fejenként 100 g.

A marokrakó aratógéphez azonban szükséges 7—8 ember is, a kötel elkészítése, a gabona felkötése, kereszttekéhez. Koszt mellett 20—22-ikért lehet a részeseikkel szerződni, ha ugyan kaphatók ilyen részesezés mellett. Egy ilyen géppel is lehet naponta 6—7 holdat learatni. De már nem jut egyre-egyre annyi, mint a kéveköti gépekkel végzendő aratás mellett. Tehát lehet még abból engedni is, ha muszáj. Hogy most már melyik géppel lesz az aratás gazdaságosabb, olcsóbb, attól függ, hogy a kérdéses gazdaság minő geográfiai fekvésű? Egyenes, sima-e a talaja, vagy hegyes? Rónán a kéveköti aratógép lesz olcsóbb és praktikusabb, hegyes vidéken azonban a marokrakó, mit a jószág fele erővel vontat. Szücs János.

Felelet. Rozs helyettesítése című kérdésre.

Meggyőződéseim szerint a tavaszi rozs nem valami biztosan termő gabona, ennél fogva nem ajánlom vetését s inkább az őszi buza és árpa kiadását ajánlanám zsoldgabona gyanánt. Emlékszem rá, hogy a 70-es években a kis magyar Alföldön hasonló viszonyok mellett szinte így segítettek magukon az uradalmak, midőn kevés rozs termett, de a legutóbbi években tul a Dunán szinte így tettek a szegődmény kiadásánál néhány helyen s a mennyiben a cselédek nem keverve örlettek be a búzát s árpát, tisztán buza-kenyeret ettek, az árpát pedig mint malacztakarmányt használták fel. F. Z.

Felelet. Adóreform-könyvek című kérdésre.

Igen jól, könnyen és pontosan kiszámíthatja mindenki adóját a Pátria könyvkereskedésében Budapest, Üllői-ut 25. sz. kapható »Adókövetési táblázatok« című könyvből (írta Vidor Ede) ára 3 korona 50 fillér. Megjelent »A jövedelemadó-ról szóló 1909. X. t.-cz. és annak végrehajtási utasítása különösen a gazdaközönség használatára című könyv, magyarázatokkal ellátta Ormándy János és Szilárd Ferencz dr., (a kik a számtartási tanfolyamokat vezették s vezetik). Ára 10 korona. Sajtó alatt van és 1913 januárban jelent meg »Mezőgazdasági számtartás különös tekintettel a jövedelmi adótörvényre.« Irta Ormándy János. (Ára még nem tudatik.) Erre is a »Pátria«-nál már most elő lehet jegyeztetni a vételt. Végül megjegyzem, hogy van egy havi folyóirat: »Adó és illetékügyi Szemle« címmel, mely szinte a Pátria útján rendelhető meg s mutatványszámot ingyen küld, ha kérünk, ez a gazdákat érdeklő dolgokkal is foglalkozik, szerkesztősége Budapest, Alkotmány-utca 19. sz. alatt van s ott, azt hiszem, meglehetne külön is kapni mindezen már megjelent füzeteket, melyek az új adókra vonatkozó közleményeket tartalmaznak. —r—n.

Felelet. Chrysanthemum termesztése. című kérdésre.

A chrysanthemum termesztése eladási célból nagyon is kifizeti magát, mert október végével kezd virágnizni s mivel alig van község, melyben Mindszentnapkor e virág keresett czikk ne volna. Biztosan és jól értékesíthető. Termeléséhez külön ágyakat is rendezhetünk be s ez esetben 40—50 cm. sortávolságra és 20—30 cm nyire egymástól ültessük azokat. De ültethetjük utszélekre is, mert így külön helyet nem foglalnak, kertünket pedig nagyon széppé teszik. Szaporítása a tövek szétszedése után történik. A töveket tavasszal, márczius—áprilisban, a mennyire csak lehet szétszedjük s elültetjük. Szaporíthatjuk őket dugványozással is május—júniusban. A dugványokat mindjárt állandó helyükre ültetjük s jól megöntözzük, ezután pedig néhány napig virágseréppel vagy más effélével leborítjuk, hogy a nap el ne fonnyassza. A chrysanthemum semmi különleges gondozást nem igényel.

CZIMBALOM

egujabb szabadalmazott acélszerkezetűvel, melynek hangja hangtartása csodálatosan jó, a k. bizonyult, részletfizetésre is kaphatók. — Gramofonok kiváló művészlemezekkel, hegedűk, ívólok, harmonikumok stb. — Számos kintitétel, aranyérmek stb. a jó munkáért. A modern szegtakaró pedál, acélszerkezetek stb. feltalálója. Arjegyeket kívánatra ingyen küld

Mogyoróssy Gyula

kir. szab. hangszergyár, Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71

Öntözni csak nagy szárazság idejében kell. Ha a hajtások 30—40 cm-t meghaladtak csipjük vissza a hegyét, mert így több ágat hajt s több virágot nyíl. A közönségesebb fajták annyiból előnyben részesítendő, hogy rendszerint korábban nyílnak s a telet is jobban kibírják. Én ez évben az utak szélére, összesen mintegy 25 m. hosszúságban ültetett chrysanthemumból 20 koronát vettem be, a mi négyszögölenként 6—7 korona jövedelemnek felel meg. Tegyük föl azonban, hogy nem mindenütt lehet elég kedvező értékesíteni s ha csak fele jövedelmet lehet vele elérni, még mindig nagyon kifizeti magát a termesztése, tekintve azt, hogy az alig kerül valami munkába. Ha ugyanis egyszer elültettük évek hosszú során át nincs vele semmi bajunk s legföljebb ha nagyon elszürsödik, 4—5 évben egyszer, megtrájtjuk. *Balogh Bálint.*

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolgok megyében. Mult heti értesítésemben jelzett 3 napos eső után az időjárás egyelőre megváltozott, a mennyiben e hó 5-én megismétlődött az éjjeli fagy. Deczember 6—7-én fokozódván az éjjeli fagy 4—5 Celziusra. Ezen két napon lehetett még szántani, de vetni már csak 6-ikán delután lehetett, 7-ikén már nem, nem engedvén ugyanis ki egészen a föld. Mult héten tehát egészében lehetett 2-ikán délig és 6—7-ikén talajművelést, vagyis szántást végezni. 8-ikán valamivel hidegebbre 5—6 Celzius hidegre, köd és zuzosra fordulván az idő, mivel nappal az állandó borus, ködös idő miatt semmi enyhülés nem volt, talajmunkálathoz végezni már nem lehet, a földszínek erősebb megfagyása miatt, megindult tehát mindenfelé a trágyahordás teljes erővel, mert bizony mult tél óta igen sok trágya felgyülvén a gazdaságokban, mert nem lehetvén a sok tavaszi és őszi esőzés miatt sem tavasz, sem őszkor kihordani, hogy ez lehetővé váljék, hamár egyszer elfogyott, szükséges volna legalább vagy hat hét állandó, némi hóval vegyes hideg, fagyos idő. Az őszi munkákat tehát kényszer befejezést nyert. Sok föld maradt bevetetlenül. Tavaszi alá nagyon kevés van szántva, egészében alig számbavehető.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztályának 6-án delután tartott ülésén Rubinek Gyula igazgató előterjesztésére a szakosztály elnökévé Zselénski Róbert grófot, alelnökké pedig Bethlen István grófot és Emödy Józsefet választották meg. Zselénski Róbert gróf kimentése után az elnöki széket Emödy József foglalta el, kinek bevezető szavai után Szilassy Zoltán országgyűlési képviselő, titkár terjesztette elő azokat a kívánalmakat, melyek az 1909. évi IX. és X. törvény-cikk életbeléptetésének küszöbén a gazdaságközönség köréből fölmerültek.

Szilassy Zoltán előadó főbb vonásokban ismerteti a magyar egyenes adózás rendszerének történetét és ezzel kapcsolatban rámutat arra, hogy azok az aggodalmak, a melyeket a gazdaságközönség az 1909. évi IX. és X. törvényekkel szemben táplált, most, a végrehajtási rendeletek kiadása alkalmából még nagyobb mértékben igazoltak. Ezekben a végrehajtási rendeletekben a törvénynek egyes intézkedései olyképp magyaráztatnak, hogy azok a törvény intenciójával és szellemével teljesen ellenétben állanak. Előadása végén azzal a javaslattal járul a szakosztály elé, hogy az előadottak alapján hozandó határozatot terjesszék a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének deczember 21-iki nagygyűlése elé, hogy a javaslatok mellett az ország gazdaságközönsége állást foglalhasson. Az OMGE ipari és kereskedelmi szakosztálya kísérje állandó figyelemmel az adókérdést, hogy a törvények végrehajtása körül a gazdaságközönségnek a kellő fölvilágosításokat mindenkor megadhassa. Az előadást vita követte, melyben Dessewffy Aurél gróf, Szilárd Ferencz dr., György Endre, Dömötör László dr., Hammersberg Jenő, Emödy József, Szabady József és még többen résztvettek, mire a szakosztály az előadói előterjesztést kevés módosítással magáévá tette, kimondván, hogy azt a GEOSz. nagygyűlése elé terjesztik és a GEOSz. állásfoglalása után a kormány elé viszik az előterjesztett kívánalmakat.

A megyei gazdasági egyesületek köréből. A *Békesmegyei Gazdasági Egyesület* igazgató-választmányja Beliczey Géza elnök-

lésével ülésezett. Több miniszteri leirat tudomásulvétele után állást foglaltak Marostordamegye nemzeti birtokpolitika ügyében hozott határozata mellett s elhatározták, hogy a birtokpolitikának rendezése tárgyában törvényhozási uton fölterjesztést intéznek a kormányhoz. Fölrírnak a pénzügyminiszterhez a dohányárak emelése érdekében majd a jövő évi munkaprogramm elfogadása után kimondották, hogy a gazdák hitelügyeinek kielégítése és a munkások közvetítő hivatalok megszüntetése végett országos mozgalmat indítanak.

Az Aradmegyei Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányi ülésén az elnöki jelentés felolvasása, valamint Magyarpécska, Ópécska és Szinte községek legelőrendtartásának véleményezése után az OMGE átiratának tárgyalása kapcsán szükségesnek jelezték a takarmányfélék vasuti fuvardíjának mérséklését. Fölrírnak a kormányhoz a Maros folyónak hajózhatóvá tétele egy Aradon létesítendő vetőmagvizsgáló állomás és növénytermelési kísérleti telep szervezése, a véderőtörvény egyes rendelkezéseinek módosítása, valamint a dohányárak emelése érdekében. Egyszersmind kéri fogják a Nagyváradon és Temesváron létesítendő miniszteri ki-rendeltségek társadalmi működésének szabályozását.

A sopronmegyei gazdák gyűlése. A Sopronmegyei Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányja e hó 6-iki ülésében megállapította az 1913. évi költségelőirányzatot. Az igazgatóválasztmány korábbi határozatának megfelelően megállapította, hogy 25 kötelékébe tartozó gazdaságközönségnek külön helyiségyszerzés céljából 10 év tartamára évenként és egyenként 50 korona segélyt ad a jövő évtől kezdődően. Tudomásul vette az igazgató-választmány azt a jelentést, mely szerint a földművelésügyi miniszter támogatásával az egyesület a télen 4 háziipari tanfolyamot, 3 gazdasági tanfolyamot és 68 községben 150 népies gazdasági előadást rendez.

Tekintettel a jövő év elején életbelépő jövedelmi adóra elhatározta, hogy a pénzügyigazgatóság által a haszonbérekre vonatkozó adatokat összegyűjti és közli a pénzügyigazgatósággal, az egyesületi titkárt azon célból a Budapesten tartandó számtartási tanfolyamra kiküldi, hogy az egyesület közgyűlésén a jövedelemadóról előadást tartson. A vármegyei állattenyésztésre vonatkozó új szabályrendelet-tervezet bemutatván, azt szűkebb körű bizottság elé utalta. A mezőgazdasági munkáviszonyokról és czukorréptermelésről szóló jelentés kapcsán élénk eszmecsere fejlődött ki a választmányi ülésen, a mely azt a határozatot hozta, hogy a gazdák érdekeinek megvédésére a czukorgyáraknál a szükséges lépéseket meg fogja tenni. Tudomásul vette a választmány, hogy az egyesület szakosztályát alkotó szarvasmarha-ellenőrző egyesület második körzete 5 tehené-szettel és körülbelül 500 darab tehénnel megalakult és működését november hónapban megkezdte.

A Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület Hunkár Dénes igazgató-választmányi ülésén a tagsági, valamint a szorosan vett egyesületi belső ügyek elintézése után, a Beregmegyei Gazdasági Egyesület javaslatára kimondották, hogy fölterjesztést intéznek a pénzügyminiszterhez a dohány árának javítása érdekében. Foglalkoztak a vármegyében tartandó gazdasági könyvelési előadás ügyével, majd a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének deczember 22-én Budapesten tartandó nagygyűlésére Hunkár Dénest, Magyar Károlyt, Purgly Lászlót, Wertheim Ármint és Kajdacsy Endrét delegálták.

A Délvidéki földművelők gazdasági egyesületének most tartott ülésén elhatározták, hogy deczember 10-től február végéig Lugoson téli gazdasági tanfolyamot rendeznek. A tanfolyamra kizárólag 16—20 éves ifjakat vesznek fel, kik lakást és ételmezést kapnak s ingyen elméleti és gyakorlati oktatásban is részesülnek. Leliratot intéz az egyesület a honvédelmi miniszterhez a véderőtörvény módosítása tárgyában. Különösen az öröklött birtok tulajdonosait és a családfejtartókat megillető kedvezésekre, a kétvétes katonai szolgálatra, a tényleges szolgálat elhalasztására, az állításkötelesek elővezetésére, a házassági tilalom megszüntetésére, az aratási szabadságolásra stb. vonatkozóan vannak az egyesületnek módosító javaslatai. Tanulmányi kirándulást rendeznek Budapestre és Budafokra. S egy külön kirándulás keretében

mennek el Csáktornyára muraközi lovak vásárlása céljából.

A vetés az Egyesült Allamokban. Őszi buza. Általános állás 1912-ben 93.2 százalékos és 1911-ben 86.6 százalékos. Bevett terület 1912 deczember 1-én: 32,387.000 (1911 deczember 1-én: 32,213.000). Hozambecslés 466,373.000 (1911 deczember 1-én: 428,433.000). Őszi rozs. Általános átlagállás 1912 deczember 1-én: 93.5 százalékos (1911 deczember 1-én: 93.3 százalékos). Bevetett terület 2,443.000 (1911 deczember 1-én 2,436.000) acre. Hozambecslés 1912 deczember 1-én: 34,446.00 (1911 deczember 1-én: 38,489.000) bushel.

A falusi nép nevelése. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület kolozsvégi osztálya a Kolozsvár közelében fekvő falvak gazdaköreiben a tél folyamán vasárnaponként sorozatos előadást fog tartani. Ezen előadások a községek minden gazdasági vonatkozású kérdését felölelik. Az előadást a legtöbb helyen vetített képekkel kísérik. Az előadók e csoportjában a papokon, jegyzőkön és tanítókon kívül a hölgyek és nagybirtokosok is résztvesznek. A szorosan vett gazdasági vonatkozású tárgyakon kívül a vadházasság, anyaság, alkohol stb. más szociális kérdések is napirendre kerülnek a falvakban.

A gazdasági napszám kifizetése terén a Bácsbodrogmegyei Gazdasági Egyesület egyöntetű eljárást igyekszik meghonosítani. Azt akarja, hogy a napszámok kifizetése se vásárnap, se ünnepeket megelőző napon ne történjék, hanem a hét derekára tegyék a bérkifizetési napot.

Eladó borkészlet. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete felszólította tagjait, hogy eladó borkészletüket jelentsék be nála. Az erre vonatkozó föl hívást szétküldötték és már eddig is nagyobb mennyiségű bort jelentettek be eladásra. Soha nagyobb érdeklődéssel nem várták a közvetítő osztályok a borjegyzék megjelenését, mint ma. Nem mulik el nap, hogy a bel- valamint a külföldről ne kérnék néhányan a borjegyzék megküldését, noha ennek összeállítása csak most folyik, s úgy mint más évben, ezuttal sem fog január vége előtt megjelenhetni. Az eladó borkészlet nyilvántartásáért az egyesületi tagok 50 hektoliteren alul semmit, ennél nagyobb mennyiségnél minden megkezdett 100 hektoliterenként 1 koronát, de legfeljebb 5 koronát fizetnek. Tekintettel arra, hogy a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete országos érdeket kíván szolgálni bornyilvántartásával, előjegyzésbe veszi a kötelékébe nem tartozó szőlősgazdák borkészletét is, minden 50 hektoliternél kisebb mennyiségért 2, s minden további megkezdett 100 hektoliterért ismét 2—2 koronát követelvé. Bejelentést csak még két héten belül fogad el az egyesület. Nyilvántartási lapot kívánatra azonnal küld a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének (Budapest IX., Üllői-ut 25.) igazgatósága.

A sármási földgáz ipari fölhasználása. Tordáról jelentik: A kissármási metángáznak legalább egy részét annyi vajadás után végre mégis fel fogják használni. Most rakják le a vezetékét Bárdon, Magyarfrátán és Egerbegyén. Naponta 80.000 köbmétert a tordai új vegyigár, 50.000 köbmétert a marosújvári szódagyár fog felhasználni. Torda város világi-tására és fűtésére 60.000 köbméter gázt számitanak. A csővezeték hossza Tordáig 52, Marosújvárig 26 kilométer. Béd mellett egy kompresszor telepet is felállítanak. A mostani berendezés másfélmillió korona költséggel létesül.

APRÓK.

Dohánytermelés Délsumatrán. Tudvaló, hogy a Szumatra szigetén termelt dohányok közül legjobb a Déli tartományban, a sziget keleti oldalán termelt dohány, melyhez hasonló minőségű anyagot a sziget többi részén még nem tudtak produkálni. Most azonban úgy látszik, hogy a Délsumatrán folytatott kísérletek jobb eredménnyel fognak járni. A Lampong-féle kerületekben, Telok Betongtól 25—30 kilométernyire északra, új dohányültetvények létesültek, melyek már most is elég jelentékeny terjedelműek, de melyeket abban az esetben, ha a terményt az európai piacokon szívesen fogadják, még sokszorosan nagyobbítani fogják. Az ültetvény egy részét japánok, másik részét pedig kínaiak dolgozzák meg. Az idei termést, mely most még kezelés alatt van, mintegy 4000 bárra becsülik.

A dohány levelei oly nagyok, mint a Deli dohán-nyéi, gyöngéd tapintatu és állítólag kitünően ég; ugy látszik, minőségében egyáltalában nem marad el a Kelet-szumatrai dohany mögött. Ha a termény a várt tetszésben fog részesülni, Rotterdamban 10 millió hollandi forint alaptökével részvénytársaság fog alakulni a vállalat finanzia- zására, mely az ültetvények kiterjesztéséről és beható megműveléséről fog gondoskodni.

Az árnyékszék-trágya, vagyis az emberi ürülék egyike a legkonzentráltabb trágyáknak, a melyben a humuszon kívül minden növényi tápanyag, alkatrész bőven foglaltatik. Ennélfogva a kertü vetemények alá is alkalmazható és pedig sikerrel, ugy vízzel vegyítve, miot más trágyanem vagy tőzeggel keverve, a mikor a talajba alá szántandó vagy kapálandó. Hogy az így tenyész- tett, termelt növényen valami sajátságos, illetve szokatlan íz és szag volna észlelhető, nem tar- to.n valószínűnek, bár ilyenről hallottam a spárga termelésénél. Ugy látszik tehát, hogy csak a spárga az, a mely nem tudja a szagot közön- bösiteni. Szerény nézetem azonban az, hogy nem szabad tulságban alkalmazni és ha csak lehet, ne gyöknövények alá alkalmazzuk. Meg- jegyzem, hogy sárgarépa, zeller, petrezselyem- mel magam is tettem már több ízben kísérletet, de a zöldség nem hogy kellemetlen ízt, szagot nem kapott, sőt ízletesebbnek bizonyult a rendes trágyával termelt növényeknél.

Szücs János

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

VETŐMAGVAK.

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedé- sétől, Budapest.

Vöröshere nag főképpen Olaszországból lett ajánl- va és ezen minőségéből néhány kötés létre is jött. Az Oroszországból, Galicziából és belföldről piacra kerülő minőségek minden kritikán aluliak és igazán talány, hogy mire lesznek ezek felhasználva, mivel vetőmagnak nem alkalmasak. Éme körülmény foly- tán a szörványosan előforduló hibátlan és szép szí- nű minőségekért a mult heti árak szivesen megadat- tak, Luczerna. Világösszinü áru iránt meglehetősen érdeklődés mutatkozott, míg esővert minőségekért csakis csökkenő árak mellett találkoztak vevők. Takarmányrépamag. A külföldi eredetü magvak árban megszilárdultak, néhány fajért már 4-6 márkával magasabb ár lett fizetve, mint az elmult héten. A búkköny árai a hét elején emelkedtek ugyan, de nem igen tarhatták magukat. Muharmagból kevés lett kínálva és az is esővert minőségü. Baltaczim, belföldi termésü nlig kerül piacra és ez okból Fran- cziaországból vagyunk kénytelenek ílyet behozni. Az árak magasabbak mint az elmult időnyben voltak.

Jegyzések nyersáruért 100 kilónkint Budapesten Vöröshere, természettől arankamentes 210-220 K » [nyers áru] 195-205 » » nyersáru esővert 170-180 » » nagyaran kás 160-170 » Luczerna, természettől arankamentes 150-155 » » nyers áru 110-125 » Baltaczim, nyers áru esővert 100-105 » Búkköny 18-19 » Muharmag 18-20 »

Napijelentés a gabonatőzsdéről.

1912. deczember 12

A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredménykép- pen ma az áprilisi buza 2 fillérrel, az áprilisi rozs 3 fillérrel, az áprilisi zab 6 fillérrel a májusi tengeri 4 fillérrel gyengült.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 79 kg. 23.40 K, 100 mm. 79 kg. 23.20 K, 100 mm. 78.5 kg. 23.30 K, 200 mm. 78.5 kg. 23.10 K, 2000 mm. 78 kg. 23.30 K, 300 mm. 78 kg. 23.20 K, 100 mm. 78 kg. 23.20 K, 300 mm. 78 kg. 23.10 K, 100 mm. 78 kg. 23.10 K, 100 mm. 78 kg. 23.05 K, 200 mm. 78 kg. 23 K, 100 mm. 78 kg. 22.90 K, 100 mm. 78 kg. 22.90 K, 100 mm. 77.5 kg. 22.80 K.

Felsőtisza vidéki: 200 mm. 80 kg. 23.50 K, 100 mm. 80 kg. 23.40 K, 650 mm. 80 kg. 23.30 K, 200 mm. 79 kg. 23.15 K, 150 mm. 79 kg. 23.10 K, 200 mm. 79 kg. 23 K, 100 mm. 78 kg. 23 K, 500 mm. 78 kg. 22.90 K, 900 mm. 78 kg. 22.80 K, 600 mm. 76.5 kg. 22.80 K, 100 mm. 76 kg. 22.40 K, 100 mm. 75 kg. 21 K.

Pestvidéki: 100 mm. 80 kg. 23.50 K, 100 mm. 79.5 kg. 23.50 K, 1000 mm. 79 kg. 23.20 K, 200 mm. 78 kg. 23 - K, 100 mm. 78 kg. 22.85 K, 100 mm. 77.5 kg. 22.80 K.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 80 kg. 23.50 K, 100 mm. 79.5 kg. 23.50 K, 100 mm. 78 kg. 22.80 K, 100 mm. 77.8 kg. 22.80 K, 150 mm. 77.5 kg. 22.80 K.

Bánsági: 2000 mm. 76 kg. 22.65 K. Törökbecsei: 3000 mm. 76 kg. 22.65 K. Újvidék: 6200 mm. 75.2 kg. 22.45 K.

Rozs: 300 mm. 19.45 K, kp. 150 mm. 19.70 K, kp. 200 mm. 19.70 K, kp. 500 mm. 19.70 korona. kp

Az árak 100 kg-kint koronákban ér- tendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Table with 2 columns: Item (Buza 1913. áprilisra, Rozs áprilisra, Zab áprilisra, Tengeri 1913. májusra) and Price (23.84 K, 20.82 K, 22.16 K, 15.32 K).

LISZT.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzései.

Dara (gríz) —, 0. sz. királyliszt 34.20, 1. sz. lángliszt 33.60 2. sz. lángliszt 33.00, 3. sz. zsemlyeliszt (külns.) 32.40, 4. sz. zsemlyeliszt 31.80, 5. sz. kenyérliszt, feh. 31.20, 6. sz. kenyér- liszt 30.40, 7. sz. kenyérliszt, közép 31.20, rozsliszt I. 30.40, roz- sliszt II. 28.40, rozsliszt III. 29.00, korpa, finom 13.40, korpa, durva 14.00 K mm. Tengeriliszt —28—28, tengerikása —30—32 kg. K.

Készáru-tőzsde 1912. deczember 12-én.

Table with columns: Fajta, Hektoliteron- kinti súly ki- logrammban, 100 kilogramm készpénz ára Budapesten, 100 kilogramm készpénz ára Budapestén, Kor.-tól, Kor.-ig.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester- utcza, 1912. nov. hó 6-án. A székesfővárosi vásár- igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Felhozott a szokott községekből 216 szekér réti széna, 20 szekér muhar, 10 szekér zsupszalma, 20 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 9 szekér egyéb takarmány (luczerna és zabosbúkköny stb.), 10 zsák szeska.

A forgalom élénk. Arak q-ként fillérben a következők: Réti széna I. r. 960-1060, réti széna II. r. 640-900, réti széna csomagolása 560-600, muhar 880-1060, zsupszalma 400-480, alomszalma 340-400, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-búkköny 900-

1100, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 600-840 szalmaszeszka —, Összes kocsiszám 275. Összes súly 330.000 kilogramm.

S Z E S Z.

A szeszüzletben e héten a forgalom kielégítő volt és azonnali szállításra a szeszarak szilárdan későbbi zárlatra tartott áron zárulnak.

Elkelt finomított szesz adózva 210.—211.— kor. adózatlanul 71.—72.— kor. nagyban, mig ellenben kisebb tételek 1-2 kor. drágábban kel- tek. Másodkézből és vidékről későbbi szállításra a ol- csóbb ajánlatok voltak.

Denaturált szesz hordóval együtt kötésre 55-56 koronáig.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz 1.75-2.50 koronáig jegyzésen alól volt ajánlva és több tétel kampanyszállításra zárulva is lett.

Exkontingens nyersszesz fél koronával olcsóbb ár- ban kelt.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 65-66 kor.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Table with 2 columns: Item (Finomított szesz adózva, Finomított szesz adózatlan, Élesztőszesz adózva, Élesztőszesz adózatlan, Nyersszesz adózva, Denaturált szesz) and Price (210.50-211.— K, 71.50-72.—, 210.—210.50, 208.50-209.00, 55.—56.00).

Kimutatás

A hazai nyilvános áruraktárak és szövetezeti gabonaraktárak gabona és őrleményforgalmáról és készletei ről.

1912. nov. 30-tól 1912. decz. 7-ig.

Table with columns: A forgalom és kész- letek részletezése, Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, mennyisége métermázsákban, I. Készlet és forgalom.

Table with columns: Készlet 1912. nov. hó 30-án, Készlet 1912. decz. 7-ig, Készlet 1912. nov. 30-tól 1912. decz. 7-ig, Készlet 1912. decz. 7-ig, Készlet 1912. decz. 7-én.

Table with columns: II. Az 1912. decz. hó 7-én megállapított készletek részletezése, A) Nyilvános áru- raktárak, B) Szövetezeti gabonaraktárak.

Laptulajdonos és főszerkesztő: ORDÓDY LÁSZLÓ. Felelős szerkesztő: BUZZI F. GÉZA. Társzerkesztő: FEHÉR ZOLTÁN.

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI szabadalmazott SCHMIDT mérnök doktor hírneves füsteső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert ugy teljesítő- kéesség, mint tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb szemet fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál: KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körut 51. szám. Sürgőnyezim: Kemna, Budapest. Telefon 91-21. Telefon 91-21.

A VILÁG LEGJOBB GŐZEKÉJE!

CHARLES BURRELL & SONS LIMITED THETFORD, ANGLIA VILÁGHIRŰ GŐZEKEGYÁR VEZÉRKÉPVISELETE...

Utolérhetetlen munkaképesség! ♦♦♦♦ Kevés tüzelőanyagfogyasztás!

ELADÓ BIRTOKOK:

Biharmegyében:

1. Körülbelül 565 m. h. jóminőségű, kitűnő termőképességű, nagyobbrészt szántóföld, urilakkal, megfelelő gazdasági épületekkel. Vasúti fővonal, állomás közelében, nagyforgalmu nagyközség mellett. A birtokot országút szeli ketté.
2. Körülbelül 546 m. h. elsőrendű szántóföld, rét és legelővel, megfelelő gazdasági épületekkel, urilakkal, vasúti fővonal mentén, országút mellett forgalmas nagyközségtől félóranyira.

Toina megyében:

3. Körülbelül 1364 m. h. igen jó minőségű, kissé hullámos fekvésű birtok, mind szántóföld, kevés legelővel, megfelelő gazdasági épületekkel, vasutállomástól félóranyira.

Vas megyében:

4. 688 m. h. szépen berendezett, jó termő birtok, 485 m. h. szántó, többi rét és legelő. Megfelelő gazdasági épületekkel, vasutállomástól 3 kilométernyire.

Ezen birtokok kisebb-nagyobb területekben vagy egészben eladó. — Veszünk parcellázásra alkalmas birtokokat. — Bérleteket közvetítünk. — Birtokokra kedvező feltételek mellett törlesztéses kölcsönöket nyújtunk. — Minden kérdésközlésre gyors és kimerítő választ adunk.

Nemzeti Pénzváltó részv.-társaság Parcellázási osztálya
Budapest, V. ker., Gizella-tér 1. (Haas-palota).

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ES LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítator 1847.

Brausweller János
Szeged

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltnék.

„Lucullus” sertéstakarmány

alkatrészei: **marhavér és buzatakarmanly-liszt.** Elsőrendű **hus- és csontképző-takarmány**, protein tartalma 20-22%. Rendkívüli nagy hus-, csont- és zsirképző hatása folytán a mellette etetett többi **takarmány sokkal gazdaságosabban értékesül.** Számos bel- és külföldi nagy tenyésztőknél és nagyhizlalóknál jó sikerrel kipróbálva. Kimerítő felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál a

budapesti FATTINGER ÉS TÁRSA R.-T.

takarmánygyár vezérképviselői

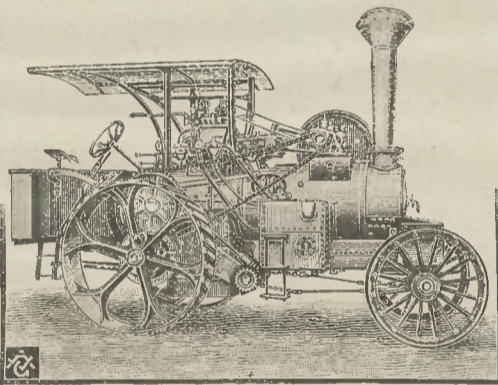
Lemberger, Schön és Szász

Bauer B. Gyula

:: sertéshizlalók, Baja. ::

sertésbizományos, Budapest, VIII., Bezerédy-u: 10.

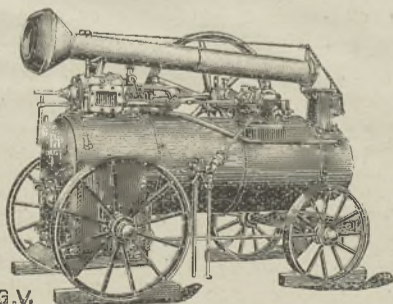
Az állami gépgyár gyártmányai:

UTIMOZDONYOK

14 légkörnyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.

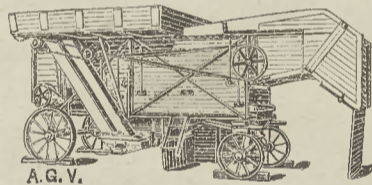
Fa-, szén- és szalmatüzelésre! Gazdaságos tüzem! Gőzcséplőgépek hajtására, tehervontatásra és utánuk akasztott ekeével való szántásra alkalmasak.

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkörnyomásra szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerőszükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmeztakarítás.

Aczelkeretű golyóscsapágyas CSÉPLŐGÉPEK.

Csekély hajtóerőszükséglet! Csekély kenőanyag fogyasztás. Tengelykopás kizárva.

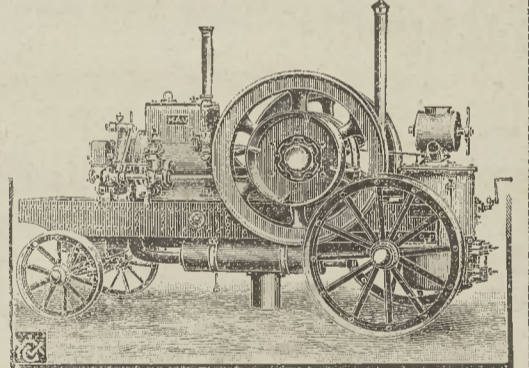
Nagy teljesítőképesség!

„LOSONCZI” tolóhengeres „Rekord” meritőkanalas

és

Szab. „Rekord II.” mütrágyavetőszerkezettel kombinált sorvetőgépek.

Eredeti Kalmár-féle gabonatisztító rosták. Resiczai aczélekék.

SZIVÓGÁZLOKOMOBILOK

Ujdonság!

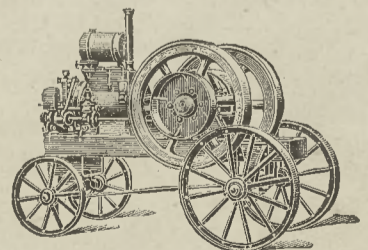
Szabadsalom!

Rendkívül olcsó tüzem!

Zajtalan működés!

Könnyű kezelés!

Üzemeltetés naponként körülbelül 5 korona. Földgázüzemre is alkalmasak!

BENZINLOKOMOBILOK

porlasztóval (karburátor) és szab. szelephűtéssel ellátva.

Megbízható tüzem! Egyszerű kezelés!

Egyenletes járás! Kevés benzinfogyasztás

Uj árjegyzékünk megjelent!

Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérigazgatója Budapest, Váci-körút 32.

Kívánatra szívesen megküldjük!

Eladó yorkshirei tenyészállatok.

A sárvári m. kir. tejgazdasági szakiskolánál eladásra kerül tenyésztésre kiválóan alkalmas importált szülőkötől származó 1 darab fiatal tenyész-kocza, 10 darab 1 éves tenyész-kocza, 8 darab 9 hónapos tenyész-kocza, 18 darab 3 hónapos kan malacz, 24 darab 3 hónapos emse malacz. A tenyészállatok 1 korona 50 fillér elősúly árban levonás nélkül adóznak el, a nagyobbaknál 1 korona, a kisebbeknél 60 fillér farrpénz fizetésével.

Sárvár-Lánczpuszta u. p. Káld, Vas megye.

Széna eladás.

Mintegy 2000 métermázsza esőmentesen száradt és összerakott elsőminőségű réti anya széna eladó.

Ozv. Kállay Istvánné gazdasága Kállay-tanya, u. p. Nábrád, Szatmármegye. Vasúti állomás Fehérgyarmat.

Préselt buzaszalmát és zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla Zombor.

Gazdák figyelmébe!

50% olcsóbb

pyroleum = világítása.

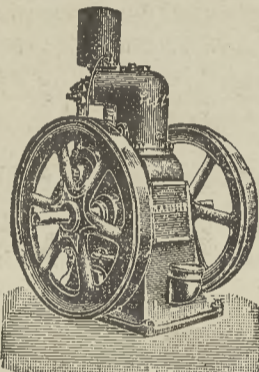
A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerő levél nálam betekinthető. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kiváncsra prospektus ingyen és bérmentve

Degen Jakab BUDAPEST IX., Közraktár-utca 28.

LISTER-féle eredeti angol benzinmotorok.

Aranyéremmel kitüntetve Wienben, az 1910. évi országos és vadászati kiállításon.

Álló és maganjáró. Legkisebb tüzelőanyag-szükséglet. Minden hajtóerő özéjaira 2 1/2-től 3 HP.-ig. Villanydelejes gyújtás. Egyszerű üzembeállítás. Elonyós fizetési feltételek. A legjobban ismert Lister-féle lefűző gyártása. Árjegyzék és értesítések ingyen. R. A. LISTER & Co. Ges. m. b. H. Wien, III., 2 Hintere Zollamtstrasse 9. Vízonteladók és ügynökök keresetnek.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban: Budapest, József-utca 15.

Lószerszám, butor és kasszák,

kézikazetták új és használt, továbbá 100 pár diszlószerszám, mell- és kumet, ezüst- és aranydíszítéssel, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótakarók, régi és új eszköpenyek, halinacsizmák, zöld munkászubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermeknyergek, tegyverek, régi és új kardok, revolverek, másolóprések, gyeplősarak, bandage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban, mint bárhol kaphatók. Egész berendezések, szállodák és kávéházak részére. Teljes lakásberendezések a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

WIEN, IX., TRÖDLERALLE 105. Szállítók utánvét mellett. — A meg nem felelők kicseréltetnek. A cs. kir. államtisztviselők szállítója. Kérem ügyelni a 105. számra.

A SZŐLŐ TRÁGYÁZÁSA.

Írta: ORDÓDY LAJOS. — Ára 3 korona.

Ajánlott küldéssel 3.45 K. Utánvétellel küldve 3.65 K.

Gyakorlati utmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a leggyorsabb mennyiségben elérhessük.

Megszerezhető a „Gazdasági Lapok” kiadóhivatalában, Budapest, VIII., József-utca 15.

Polgár Sándor

m. kir. szabadalmat nyert orvosi mű- és kötszerész Budapest, VII., Erzsébet-Körút 50. sz.

Legelőnyösebben beszerezhető orvosi, sebészi és betegápolási eszközök, Gummiáruk, Suspensorium, irrigator fecskendők stb., legújabb találmányu es. és kir. szabadalmazott Polgár-féle sérvkötők, has- és köldökötők. — Valódi francia különlegességek (öv-szerek). — Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve, csak megadandó, mely tárgy szükséges.

Utánzás ellen védve 16302. sz. a.

(Fenti címre ügyelni tessék.)

Bérbeadó nagybirtok.

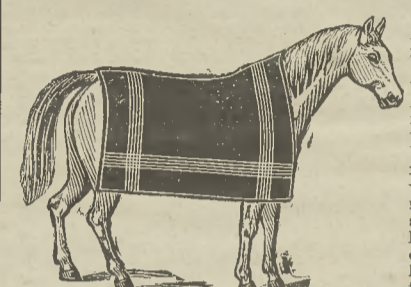
Bácsalmás és Kunbaja községek határaitban vasuti fővonal és mü-ut mentén kb. 4000 holdas urasági birtok egészben vagy majoronként 1913. évi szeptember hó 1-től haszonbérbe kiadó.

A birtok megtekintésére Balogh József kasznár bácsalmási lakos ad engedélyt.

Közelebbi felvilágosítással dr. Kovács István uradalmi ügyész szolgál (Budapest, IV., Aranykéz-u. 3. sz.), kihez az ajánlatok is benyújtandók lesznek.

Közvetítők nem díjaztatnak.

Egy millió lópokrócz csak 1.95 korona. Teljes nagyság.

Nélküldözhetetlenek minden lóbirókának a mi híres, vízmentes, strapa lópokróczaink, melyek megfelelő nagyságúak és kiváló vastag meleg brünni szőrből vannak készítve. A lovakat a hűléstől megóvják és egészségben tartja. Ezen lópokróczok minden színben kaphatók, melyek egy felosztott gyártól

rendkívül olcsó áron árusítatnak el:

1 db lópokrócz teljes nagyság	csak	1.95 kor.
3 " " " " "		5.70 "
6 " " " " "		11. — "

Egyedüli árusítás utánvét mellett:

M. Swoboda, Wien III/2. Hiessgasse 13-144.

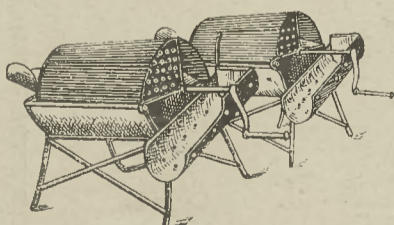
KLISÉKET

MINDENMŰ NYOMTATVANYOKHOZ
SZÉP ÉS TISZTA KIVITELBEN
PONTOSAN ÉS OLCSÓN
KÉSZIT
KOBLINGER GYULA
PHOTOGINKOGRAFIAI MŰINTÉZETE.
BUDAPEST
VII. CSENCERI UT. 22.
VIDÉKI MEGRENDELESEK IS PONTOSAN
ESZKÖZÖLTETNEK.

ILLGNER-féle burgonya- és répamosók

lebillenthető vizteknő és kettős kiürítő csigával.

anyagot és szerkezetet illetőleg a legjobbak. Ezek még nagyon szennyes takarmányokat is kifogástalanul takarítanak egy pár perc alatt legkisebb erő felhasználása mellett.

Burgonya vagy répa takarmányozása, akár nyersen, akár gőzölve, csak akkor lehet a marhára előnyös és egészséges, ha ezen takarmányfélék teljesen mentesek a homoktól s földtől.

Ezt csak

ILLGNER-féle burgonya- és répamosóval lehet elérni.

Vezérképviselő Ausztria-Magyarországra:

TURSKI, JANOWSKI & COMP.

mezőgazdasági segédeszközök kivitele

WIEN, I., FRANZ JOSEFS-QUAI, INDUSTRIEPALAST.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve,

Derék ismételésű gépek mindenütt keresve.

A Heller-féle „KING” gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!

A „King” kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítőgép sokoldalú használhatósága miatt egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető. A szivattyuk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King” tömlővezetékekkel többet teljesít, mint 20 ember ecsettel és mindenféle állványozást és előmunkálattal feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifűtődik

Gyártók azonkívül:

PITTORE ÉS TRIUMPH

nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúi azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóróval) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER BÉCS, II., Prater Schrotzbergstrasse 1.
Kérjenek leírást. Képviselek keresetnek

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás. Lópokróczok, manilla aratógép kévekötözők

kartellen kívül.

Távirat:
NAGELA.

NAGEL ADOLF Budapest, Arany János-utca 10.

Telefon:
35-92.

Gazdasági, erdei és ipari keskenyvágányu vasutak.

Sinek, hordozható vágányok, váltók, fordítókorongok, keskenyvágányu kocsik, kerékpárok és mozdonyok szállítása uj és használt állapotban, több évi részletfizetésre is.

◆ **Nyomjelzés, tervezés, építés!** ◆

A **MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYAR R.-T., GYŐR** keskenyvágányu gyártmányainak **eladása és bérbeadása.**

Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T. Keskenyvágányu Vasutoszt.

Budapest, V., Váci-körut 32.

A szőlő trágyázása.

Írta: **Ordódy Lajos.** – Ára 3 korona. Ajánlott küldéssel 3.45 korona.

Utánvétellel küldve 3.65 korona. Gyakorlati útmutatás arra, hogy mikén kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában, **Budapest, VIII., József-utca 15.**

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

,HANN' jeggyel ellátva.

Kérjen és figyeljen pon-

tosan ezen jegyre, mert

patkóink minden tekin-

tetben utolérhetlenek!

Rendes csülökpatkók ökrök részére. Szabadalmazott lópatkók, első díjakkal kitüntetett patkók, igás és háts lovak részére, szakférfiak által legmelegebben ajánlva. Patkó- és csülökszegek. Sróf- és rúdvasalások, vasalási eszközök és szerszámok.

M. HANN'S SÖHNE

RAINFELD a/d. Gölsen N.-Ö.

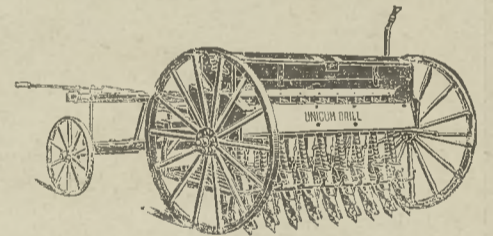
Lyukfuró v. srófkészülékes hordódugólemezek cég-nyomattal vagy anélkül, szállításra és beraktározásra szánt hordókhoz minden nagyságban és mennyiségben.

Minták és árjegyzékek ingyen!

MELICHÁR RÉPAVETŐGÉPEI,

mütrágyaszóróval egyesítve, az egyedüli versenynélküli gépek. Szakszerű szerkezete, jó anyaga és megbízható működése elismerten a legjobb. Idejében gondoskodik minden gazda ezen gépek beszerzéséről.

Jakarmánykikészítőgépek

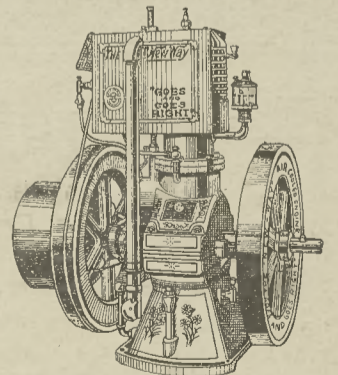
kézi- és erőhajtásra a legmodernebb szerkezettel és legtökéletesebb kivitelben olcsó árak mellett

Ujdonság!!

'New-Way'

léghütéses hordozható benzinmotorok, csővezeték és víztartány nélkül. A motor-technika legszebb és legsikerültebb vívmánya.

Kérjen ábrás leírást:

Bächer Rudolf Melichár Ferencz

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond**

Budapest, VI. kerület, Nagymező-utca 68. szám.

1913. január hó 1-től VI., Teréz-körut 26.

VESZÜNK:
yorkshirei, berkshirei
és egyéb hus- és zsirsüldöket és
sertéseket

s ovány, javított és hizott állapotban.
Ajánlatokat az állatok darabszáma, fajjellege, kora, ivartalanítása,
vérszeltségi százaléka, páron-énti sulya és kilogrammonkénti ára meg-
jelölésével kérünk. (Az árak 4% levonás 12 órai koplással értendők.)

Erdélyi Testvérek

BUDAPEST, V. KER., POZSONYI-UT 4/ . sz. a. czimre.

MEGJELENT

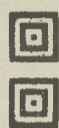
KODOLANYI-féle 1913. évi

GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

teljesen átdolgozva és kibővitve, sulyra nézve
könnyebb s így tényleg zsebben hordozható.

== 53-ik ÉVFOLYAM. ==

Ára helyben 2 korona 80 fillér. Ajánlott
postai szétküldéssel 3 korona 25 fillér.
Utánvétellel küldve 3 korona 45 fillér.

Megrendelhető a GAZDASÁGI LAPOK
kladóhivatalában, Budapest, VIII. ker.,
József-utca 15. szám alatt. ■■■■■■

Használható
45 m. mélységig.

680 kilogramm tiszta buzaszem

volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, szab. betétsines géppel szakértő bizottság előtt utáncépelettünk.

Pénzt, időt és munkát takarítanak meg a STERN-féle szabad. dobkosár-betétlécczel.

Kérdezősködéskre ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást:

BÁRDOS és BRACHFELD BUDAPEST, VI., Gyár-utca 5.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban.

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám a.

Biztosítási alap: Alapítványok kormány hozzájárulásával 2.488,780⁰⁰—, tartalékok 2.819,596²⁵, összesen: 5.308,376²⁵ korona. 1901. évi felesleg 90,349[—], 1902. évi felesleg 59,782²⁶, 1903. évi felesleg 109,331⁷³, 1904. évi felesleg 72,438²³, 1905. évi felesleg 61,730⁶⁰, 1906. évi felesleg 39,243⁶⁵, 1907. évi felesleg 41,877³², 1908. évi felesleg 81,088⁷⁶, 1909. évi felesleg 106,589⁶⁴, 1910. évi felesleg 120,164³⁸, 1911. évi felesleg 148,378¹⁶ korona.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módokat szerint. Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányában rész vesznek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfelesleg közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat, 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907., 1908., 1909. valamint 1910. évi üzletfelesleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk. Az 1911. évben a jégkár ellen biztosított tagjaink, akik akár egy, akár több évre jégkár ellen nála biztosítottak és 1912. évben ismét a szövetkezetenél fognak biztosítani, tíz százalék díjvisszatérítést ad. 1911. év végén a tartalékok 2.819,596²⁵ koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselőik közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS” Országos Központi Segélyező Társulat utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi betétek ellenében 1000 koronáig terjedő leánykiházasítási (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltenek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyiosoprtok szervezhetők jótékonyezélu működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX., Erkel-utca 20.

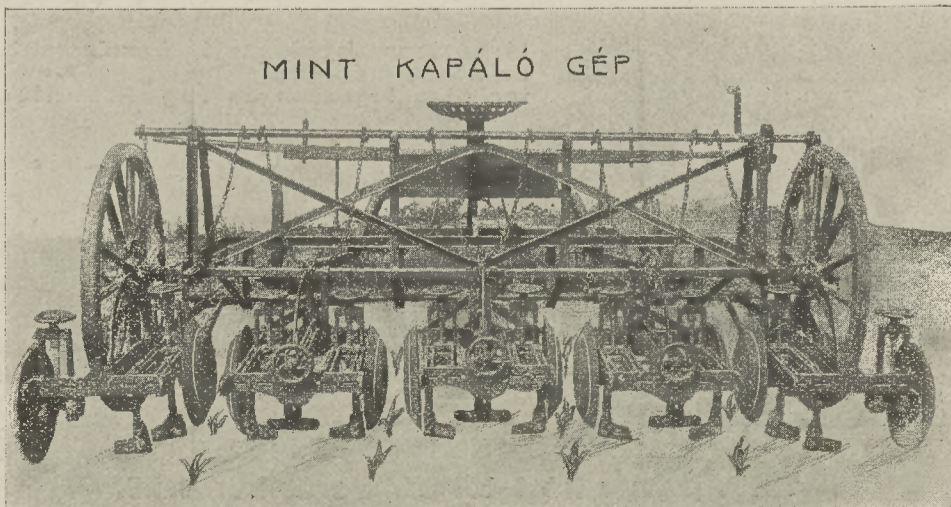
Szabad. Egyetemes „QUADRAT” tengeriművelő.

A 3, esetleg 4-soros gép 65, 70, 75 cm. fészektávolságra □-es fészket váj, betakar.

Egészen új, tökéletes növényvédelmet eredményező rendszer szerint kapál és végül exxirpál is.

Egyedüli e célra szolgáló eszköz, melynek kezelése egyszerű.

Általa minden irányban pontos □-es fészkekrend létesíthető és aránylag csekély vonóerőt igényel.

Szilárd szerkezet mellett minden irányban állítható.

Munkája minden tekintetben biztosan szabályozható.

Megrendelhető

DEBRECZENI LAJOS és TÁRSA cégnél
NAGYVÁRADON.

Kivánatra prospektus bérmentve. ■■